

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ESBJERG STATSSKOLE

1940

ESBJERG STATSSKOLE

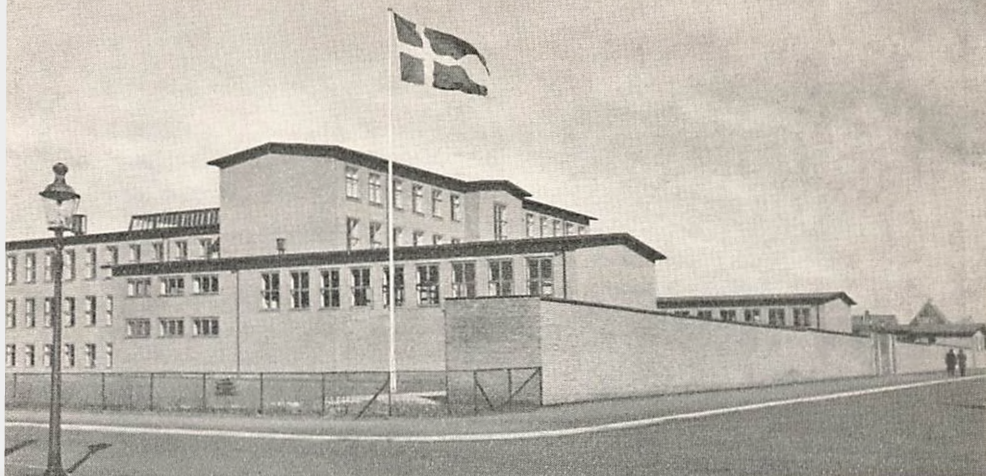
20. Aarsberetning

1940

Esbjerg Statsskole

Telefon 454

Rektors Træffetid 13-14

I. Fra den gamle til den nye Statsskole.

Ved Afslutningen 23. Juni 1939.

Esbjerg Realskole 1889—1907.

Efter at der fra 1883 her i Esbjerg havde bestaaet en mindre Privatskole uden Eksamensret, stiftedes i Sommeren 1889 Aktieselskabet „Esbjerg Realskole“. For 2000 Kr. afkøbte man Ejeren, Hr. Vestergaard, Skolen i Østergade. Til Bestyrer antoges den 27-aarige O. Rybner Petersen. 19. August begyndte man med 50 Elever. Inden Aarets Udgang var der 99. Hvor primitive Forholdene var det første Aar i den gamle Staldbygning, skildrer Rybner Petersen i Aarsberetning 1914.

Selskabets første Bestyrelse bestod af Købmand Chr. Bilgrav, Dr. med. O. Bruun, Skibsbygmester Th. Dahl, Pastor A. Kemp og Hotelejer M. Spangsberg. Fra 1890 til 1919 var Sognepræst Chr. Bruun Bestyrelsens Formand. Kasserer var i det første Tiaar Købmand Bilgrav, derefter 1899—1903 Apoteker Lange, 1903—06 Postmester Schøning og endelig fra 1906 Fuldmægtig, senere Politimester A. Fritsche, som ogsaa var Bestyrelsens Formand det sidste Aar for Selskabets Opløsning 1. April 1920.

Bestyrelsens første Opgave maatte være Tilvejebringelsen af en ny Skolebygning, og allerede 23. August 1890 kunde de nye Lokaler i Skolegade indvies. Med Grunden, 4005 Kvadratalen, og Montering stod Bygningen Selskabet i 29.000 Kr. Der var 6 Klasseværelser i Stuen, Bestyrerbolig paa 1. Sal, Gymnastiksal i Bagbygningen. I Sommeren 1894 forlængedes Fløjen mod Skolegade, saaledes at der blev 9 eetaarige Klasser. Det følgende Aar blev der nedlagt Kloakledninger, og Gaden blev brolagt, dels med Sten, dels med Trækloster.

Almindelig Forberedelseseksamen afholdtes første Gang 1892. De nærmest følgende Aar kendetegnes ved en rig Udvikling: stærk Vækst i Elevantallet, Oprettelse af nye Klasser, Ansættelse af nye Lærere, Anskaffelse af Samlinger. I Slutningen af Halvfemserne, da Elevantallet foreløbig kulminerede med 282 i 1896, gøres der Forsøg med Oprettelsen af særlige Handelsklasser og Pigeklasser for Elever, der ikke skal afslutte deres Skolegang med Præliminæreksamen, og 1897—1902 med en Latinafdeling for Elever, der ønsker at fortsætte i Latinskolens to øverste Klasser.

Men, hedder det allerede i den første Beretning efter Indflytningen i den nye Bygning: „Skoleforholdene er vanskelige her. De mange Ind- og Udmeldelser midt i Skoleaaret, men frem for alt de mange Forsømmelser er i høj Grad til Gene for Skolens Arbejde; Forsømmelserne er ikke alene til Skade for dem, der bliver borte, det uheldige er netop, at de andre, der stadig møder, lider lige saa meget derved, idet de maa sættes tilbage i deres Arbejde. Det kan heller aldrig være heldigt for Eleverne, at de vænnes til at anse Fornøjelser for vigtigere end Arbejdet og Udførelsen af deres Pligter.“

I 1893 klages der blandt andet over, at det flere Gange er hændt, at Elever er bleven borte ud over den fastsatte Ferietid og bagefter er kommen med mundtlig Besked, at deres Forældre havde givet dem Tilladelse. Ofte har

Forældre endog uden videre givet Børnene fri nogle Timer, for en enkelt Dag eller flere Dage. „Dette kan jo ikke gaa“, hedder det i Beretning 1900—1901, hvor der atter klages over „Forsømmelserne uden lovlig Grund“. Enhver Ekstraferie er som Regel en Uting og svækker Børnenes Pligtfølelse.

Baade i 1894 og 1895 rettes en indtrængende Appel til Forældrene om at være Skolen behjælpelig med at gennemføre Skolens Ordensbestemmelser. 1895 anføres ogsaa som et glædeligt Vidnesbyrd om et bedre Samarbejde mellem Skole og Hjem, „at Forældrene nu ofte i Tillid henvende sig til Skolen for at tale om et eller andet, Undervisningen og Børnene vedrørende. Derved opnaas, at mangen en Misforstaaelse, en forkert Behandling af Børnene i Skolen eller Hjemmet undgaas.“

I 1901 indrettedes Skolekøkken, og Husgerning indførtes som Fag. Allerede tidligere var Sløjdundervisning bleven indført. „Hensigten med Sløjdundervisningen“, skriver Rybner Petersen, „er at lære Eleverne at bruge deres Hænder og deres Øje, gennem Arbejdet at udvikle dem legemligt, give dem Agtelse for Haandens Arbejde og nogen Færdighed i at bruge deres Hænder, der altid senere vil komme dem til Nytte og maaske undertiden give Anledning til, at ellers skjulte Anlæg for Haandværk kan komme frem.“

Navnlig det store Frafald i de højere Klasser maatte hos forstaaende Skolefolk fremkalde stærke Tvivl om, at alt var, som det skulde være, i den gamle Realskole. I Aarsberetningen 1899 kommer Rybner Petersen ret udførligt ind paa de Tanker, som førte til Almenskoleloven af 1903: „Ikke mangt, men meget, ikke mange Navne, men megen Viden, ingen interesseløs Oprensning og Høren i Timerne, men en tankevækkende Undervisning, det er Maalet, der skal stræbes henimod.“

Esbjerg Realskole gaar da ogsaa straks i 1903 over til den nye Mellemskoleordning og fortsætter i 1907 med

Gymnasiet. Men da stod Rybner Petersen ikke længer som Skolens Leder. 9. Januar 1907 var han bleven udnævnt til Skoledirektør i Vestindien. 5. Februar tog han Afsked med Skolen, og 7. Februar forlod han Landet. 10 Aar efter gik de vestindiske Øer over paa fremmede Hænder, og Rybner Petersens Virksomhed som Skolemand var forbi. Han vendte tilbage til Danmark og døde allerede 24. Decbr. 1919, 57 Aar gammel.

Men har Rybner Petersens Arbejde paa de vestindiske Øer end saaledes ikke sat sig de Spor, han vilde have efterladt sig, hvis han havde faaet Lejlighed til at virke derovre gennem en længere Aarrække, saa er det ikke for meget sagt, at for det højere Skolevæsen i Esbjerg var han banebrydende. I det stærkt personligt prægede Tilbageblik over Skolens første 25 Aar, som findes i Beretningen 1914, skildrer han selv Forholdene saaledes:

„Ligesom Byen fik Skolen sit Præg af et ustandseligt Arbejde for Forandringer og Forbedringer, for Fremskridt og Udvikling. Den var altid under Forvandlingens Lov, og det havde vel sine store Fordele, men det gav ogsaa nok af Besvær og Vanskeligheder. Hvert nyt Skoleaar krævede sine Udvidelser, sine Forbedringer, nye Afdelinger maatte oprettes, ældre Afdelinger maatte have nye Klasser, nye Planer for Undervisningen maatte lægges, nye Fag indføres, særlige Lokaler dertil indrettes etc.“

Vi véd, at denne Udvikling og disse Vanskeligheder ikke var forbi med Rybner Petersens Bestyrertid. Eftertiden har ogsaa haft sine Opgaver at løse for at holde Trit med Udviklingen. Men ikke mindre vil hans Efterfølgere kunne sande disse Ord af Skolens Grundlægger: „For mig selv var selve det at undervise en ubetinget Glæde, og var Forhold, Skolen vedrørende, undertiden tunge for mig, saa jeg kunde være trist, naar jeg gik ind til mine Timer, jeg blev næsten altid glad og opmuntret i Timerne selv.“

For Elever og Lærere, der har kendt Realskolebestyrer Rybner Petersen, staar han i Mindet som et sjældent levende og temperamentsfuldt Menneske, en energisk og streng, ualmindelig dygtig og inciterende Lærer, en myndig og initiativrig Skoleleder, der krævede meget af andre og aldrig skaanede sig selv, en Mand med Hjerte og Vilje, den rette Mand paa den rette Plads.

Af Skolens Lærere, som i Rybner Petersens Tid tog deres Del af Arbejdets Byrde og Arbejdets Glæde, nævner han selv tre, som i 1914 alle er døde: Rasmus Jensen, som kom til Skolen kort efter dens Oprettelse og først forlod den sammen med dens første Bestyrer, og „som snart ved sin ubestridelige Dygtighed, sin store Arbejds-evne, sin aldrig svigtende Interesse for Skolen og hver enkelt af Eleverne blev afholdt og respekteret af enhver, der enten direkte eller gennem Børnene kendte ham, og som derfor i mange Aar med Rette var anset for Skolens bedste Støtte.

Endvidere cand. mag. Christiansen, der var Latinafdelingens Førstelærer, som hurtigt vandt alle ved sit hjertelige, frejdige Væsen, og hvis pludselige Død var en virkelig Sorg for Skolen, ikke mindst for mig, der stod i et ganske særligt Venskabsforhold til ham, og cand. phil. Holm, „Kandidaten“, som han populært kaldtes, der først kom til Skolen, da han var noget medtaget af Livet og dets Storme, til Tider derfor dybt nede, trist og nedtrykt, men til andre Tider, udmærket begavet som han var, kunde være Fornøjeligheden selv, i Timerne sprede Liv og Lys omkring sig.“

Esbjerg Gymnasium 1907—1920.

Med Skoleaaret 1907—08, da cand. mag. Oluf Nielsen tiltraadte som Bestyrer, senere Rektor, oprettedes en I Gymnasieklasse af nysproglig Retning, hvortil i 1919

føjedes en matematisk Afdeling. Skolens Navn ændredes til Esbjerg Gymnasium og Realskole, fra 1911 til Esbjerg Gymnasium. Samtidig fandt en ret omfattende Fornyelse af Lærerpersonalet Sted. 1906—07 havde 5 Lærerskifter med Vikariater fundet Sted i Løbet af Skoleåret, 3 ved dets Slutning. Byen havde nu 15000 Indbyggere mod 4000 ved Realskolens Oprettelse 1889.

I Gymnasiets første Aar talte Skolen 266 Elever (138 Dreng, 128 Piger), deraf 103 i Forberedelsesklasserne, 156 i Mellemskolen og Realklassen, 7 i Gymnasiet. 1911 var der 298 (161 Dreng, 137 Piger), nemlig 131 i Forberedelsesklasserne, 114 i Mellemskolen, 53 i Realklassen og Gymnasiet; 1914 280 (147 Dreng, 133 Piger), deraf 118 i Forberedelsesklasserne, 106 i Mellemskolen, 56 i Realklassen og Gymnasiet. 1917 var der ialt 249 Elever. 1. April 1920 udskiltes Forskolen, der talte 152 Elever, medens 173 gik over i Statsskolen.

30. September 1909 indviedes „den nye Bygning“, Sidefløjen, der rummede 4 Klasseværelser i to Etager, Gymnastiksal med Bade- og Omklædningsrum i Kælderen, Tegne- og Sløjdlokaler samt Bolig for Pedellen i Tagetagen. Aaret efter fremførtes paa Generalforsamlingen, hvor ikke blot Aktionærerne, men alle Forældre havde Adgang og Stemmeret, Ønsker om bedre Ventilation i den gamle Bygning, om Tilvejebringelse af Grund til Sportsplads og Skolehave samt Ansættelse af Tandlæge. Skolehaven og Tandlægen synes der ikke at have været Stemning for.

Overfor Krigstidens stærkt voksende Udgifter foreslog hverken en klækkelig Forhøjelse af Skolepengene eller større Tilskud. I et Møde 23. Februar 1917 besluttede Bestyrelsen paa Grund af Brændselsnøden at indstille Opvarmningen af en Del af Skolens Lokaler og midlertidigt at indskrænke Undervisningen til 5 Timer daglig, fra 8—13. Gymnastik og Sløjd udgik af Fagplanen. Denne Ordning genoprettedes i det følgende Skoleaar, men saa

ledes at Gymnastik, Sang og delvis Sløjd laa uden for de 5 Timer og bortfaldt i de fire Vintermaaneder.

Paa Generalforsamlingen 12. November 1918 balance-rede det fremlagte Regnskab med 61.754 Kr. 67 Øre og viste et Underskud paa 3.000 Kr. Formanden henviste til, at efter Ordningen af de københavnske Privatskolers Forhold ved Loven af 20. Marts 1918 var man naaet til et kritisk Punkt, hvor Lærerspørgsmaalet, som altid havde været vanskeligt, var blevet rent uløseligt. At fremskaffe og fastholde kvalificerede Lærerkrafter vilde i Fremtiden overstige Skolens Evne.

Bestyrelsen udbad sig derfor Generalforsamlingens Be-myndigelse til at ordne og fuldbyrde Skolens Overdragelse til Staten, der skulde overtage saa vel Aktiver, der vurderedes til 187.500 Kr., som Passiverne: 115.000 Kr. Be-myndigelsen blev givet, og efter forskellige Forhandlinger, hvorunder Esbjerg Kommune maatte gaa ind paa at overtage Gældsbyrderne og give et aarligt Tilskud paa 5.000 Kr. til Driften, blev Skolen ved Lov af 4. Oktober 1919 overdraget til Undervisningsministeriet, og fra 1. April 1920 var Esbjerg Gymnasium afløst af Esbjerg Statsskole.

I Aarsberetningen 1913—14 havde Rektor Oluf Nielsen bl. a. skrevet: „Jeg skal ikke indlade mig paa at spaa om Skolens Fremtid. At den private Skole, og ogsaa Skolen i Esbjerg, har haft sin Mission som Voksested for det nye, nærer jeg ikke Tvivl om; mindre sikker er jeg paa, at den vil have en lignende Mission i Fremtiden. Forholdene har forandret sig; den offentlige Skole er ikke læn-ger saa ubevægelig som før, den er endda somme Steder næsten for hidsig paa alt nyt.“

Efter Overtagelsen skriver han: „Naar jeg i tidligere Aar tænkte over Skolens Fremtid, stod det for mig som den bedste Udvej af alle, at Staten vilde overtage den, men jeg afviste denne Mulighed som næsten utænkkelig. Og dog er den bleven til Virkelighed. Jeg hører under-

tiden sige, at den trufne Ordning mest er til Gavn for Lærerne, medens den kan være Forældrene temmelig ligegyldig. Dette er fejlagtigt.

Rent bortset fra, at det enkelte Hjem af dem, som ogsaa ellers vilde søge Skolen, faar langt billigere Vilkaar end før, har den nye Ordning den Betydning, at Skolen nu aabnes for alle, medens den før i det væsentlige kun stod aaben for en Overklasse. Og indadtil har den den Betydning, at naar Staten har overtaget den økonomiske Garanti, er der dermed skabt en Tryghed, der vil gavne alle, Børn og Forældre saa vel som Lærere. Thi Interessen kan og bør da udelukkende samle sig om de pædagogiske Opgaver, der stilles Skolen.“

Med disse Afskedsord af Rektor Nielsen til Esbjerg Realskole og Esbjerg Gymnasium vil ogsaa vi i Dag sige Farvel til den Bygning, som ikke alene har rummet Realskolen gennem 17 Aar og det private Gymnasium gennem 15 Aar, men hvor ogsaa Statsskolen gennem 19 Aar har haft til Huse. Tallet paa de Mennesker, Børn og Unge, Forældre og Lærere, som har færdedes her i det forløbne halve Aarhundrede, er stort. For mange af dem har Livet inden for disse Mure sikkert betydet meget.

I en Skole gaar den ene Aargang efter den anden, det ene Slægtled efter det andet, umærkeligt over i hinanden som en uafbrudt rindende Strøm. Den begynder aldrig helt forfra, hverken med Elever, Lærere eller Undervisningsplaner. Alle maa gaa ind i de overleverede Rammer, blive en af et bestaaende Samfund. Derfor betyder Traditionen ved en Skole saa uhyre meget. Den kan blive saa stærk, at den kan blive en Hindring for Udfoldelse af det nye og værdifulde, som kan være udsat for at kvæles i bare Tradition.

Vi véd jo alle, at det ikke blot var i Realskolens og Gymnasiets Tid, at Skolen havde store Vanskeligheder at kæmpe imod og alvorlige Hindringer at overvinde. I hvert Fald i de senere Aar, da Elevantallet langt har over-

steget, hvad det naaede op paa, medens Forberedelsesklasserne endnu var knyttet til den, har vi Gang paa Gang, naar vi stod overfor Forhold, der trængte til Afhjælpning, maattet resignere og udskyde Spørgsmaalets Løsning til bedre Tider.

Jeg haaber, at vi ikke er bleven trætte af Ventetiden eller sløvede af Vanen. For Fremtiden kan ingen skyde sig ind under uheldige Arbejdsforhold. Vi rykker nu ind i fuldt tidssvarende Lokaler. Meget, som kan undskyldes i Barndom og Ungdom, i den umodne Alder, kan der ikke bæres over med i Manddommen. Esbjerg Statsskole er nu blandt de største i Landet. Vi faar nu Lejlighed til at vise, hvor godt og smukt Skolearbejdet kan forme sig under de bedste ydre Kaar.

Vi tager i Dag Afsked med den gamle Realskole, med Esbjerg Gymnasium, med den gamle Statsskole. Vi siger Farvel og Tak til Bygningen i Skolegade og ønsker den en lang og lykkelig Levetid, en smuk Renaissance i Kommunens Tjeneste. Men lad os frem for alt være enige om dette: Nissen flytter ikke med. Lad os forlade den gamle, veltjente Realskole med det Motto, som Viggo Stuckenberg i Byens Ungdom satte for dens Fremtid:

„Udad, fremad, evigt vaagen.“

Indvielsen af den nye Skole 15. August 1939.

Højtideligheden, som tog sin Begyndelse Kl. 15 og overværedes af over tusind Mennesker, indledes med, at Forsamlingen sang Grundtvigs „Hvad Solskin er for det sorte Muld“, hvorefter Rektor Bruun udtalte:

„Bred dig som de frie Vinde,
der mod Stranden staar.
Stænk os Havets Salt paa Kinde,
højn os vore Kaar.“

(Stuckenberg).

Det var Digterens Hilsen til den unge By, og med disse Ord vil vi i Dag hilse den nye Skole, som, vendt mod dette salte Hav, hæver sine røde Mure her paa Grænsen mellem Land og By.

Ikke en lærd Skole, ikke en latinsk Skole, ikke den sorte Skole, nej en lys Skole, en højere Skole, hvor vestjysk Ungdom fra Landsby og Købstad, fra Borger- og Bonde-, fra Arbejdsmands- og Embedsmandshjem, skal udvikle deres Evner og øge deres Viden, lære at kæmpe for Aandens Frihed og den svages Ret.

Hvor Elevens Trang mødes med Lærerens Evner, der kan Skolen løse sin Opgave. Hvor Forstaaelsen, Tilliden, Samarbejdet er, som de skal være, der bærer Undervisningen Frugt.

Maatte der da stedse inden for disse Mure virke varme blodige Mænd og Kvinder, som véd og føler, at hvis ikke det levende Menneskehjerte banker bag det altsammen, da er alle Teknikkens Vidundere kolde og golde.

Lad da Arbejdet ved denne Skole blive vort Liv, vort Kald. Gid Livet inden for disse Mure aldrig maa stivne til Tradition og Rutine. Lad os finde Trøst for egne Mangler og Misgreb, andres Misforstaaelse og Miskendelse i de Stunder, da vi føler Livets Varme, Kræfternes Udfoldelse, Menneskekærlighedens og Menneskeforstaaelsens Vækst.

Og naar vi ældes i dette Arbejde, lad os da lære at bøje os i Ydmyghed for det nye Liv, der udfolder sig omkring os, saa vi kan nynne med vor Landsmand

„Lad mig kun flagre hen som Blad i Host,
naar Du, mit Land, min Stamme, frit maa leve,
og skønne Sange paa den danske Røst
maa frie, stærke Sjæle gennembæve.“

mens en ny Tids Ungdom

„lytter ud mod andre Lærkesange,
og Rugen gulnes tæt om Vig og Vange.“
(Aakjær).

Gid Esbjerg Statsskole Slægt efter Slægt maa blive Virke- og Vokseplads for en vaagen og virkelysten, en karakterfast og daadskraftig Ungdom. Gid Bernelatter maa lyde her gennem hundred Aar. Gid Børn og Unge her maa

„Vokse og trives,
styrkes, oplives,
Højenloft naa!“

Med disse Ønsker for den nye Skoles Fremtid skal jeg byde Forsamlingen Velkommen og give Ordet til Byggeudvalgets Formand.

Departementschef *G r a a e*: I en Tid, hvor der i Henshold til den nye Folkeskolelov opføres nye Skolebygninger over det ganske Land, er det en Glæde at se, at der ogsaa gøres noget for Gymnasieskolen, som er et Led i hele Folkets Undervisning.

Her i Esbjerg var det særlig nødvendigt at bygge en ny Skole. Den gamle Skole blev til i en Tid, da Forholdene i Esbjerg var af langt mindre Format end nu. Under den rige Udvikling, som denne driftige By, der er saa vigtig for vort Lands økonomiske Liv, gennemgik, sprængte Skolen snart sine Rammer. Der arbejdedes gennem mange Aar under yderst trange ydre Kaar; de hygiejniske Forhold var ganske utidssvarende, og den gamle Skole var ikke hverken Staten eller Esbjerg By værdig. Det maatte derfor hilses med Glæde, at Forhandlingerne mellem Stat og Kommune omsider resulterede i en Beslutning om at opføre en ny Skolebygning.

Efter en Oversigt over Arbejdets Gang fortsatte Departementschefen: Naar dette Arbejde saa hurtigt og lykkeligt har kunnet gennemføres, ligger det i første Række i det gode Samarbejde inden for Byggeudvalget, hvor ogsaa Byraadet paa saa fortrinlig Maade har været repræsenteret. Og jeg føler Trang til at rette en Tak til Arkitekt, Entreprenører, Haandværkere og Arbejdere for det vel udførte Arbejde. De har alle været besjælet af

Ønsket om at vise, hvad vi i vor Tid formaar at yde i Retning af smuk og solid dansk Bygningskunst.

Efter med Stolthed at have fremhævet, at Byggesummen, 707.000 Kr., ikke var overskredet, gav Taleren en Oversigt over Bygningens Indretning og sluttede: I Dag mødes for første Gang Lærere, Elever og Forældre i denne nye Skole og oplever Overgangen fra de smaa og indskrænkede Forhold til de nye Omgivelser, hvor Farver og Linier stemmer Sindet til Fest. Men selv under de trange Forhold har der været udført et godt Arbejde. Tag dette lyse Minde med ind i den nye Skole og tag Arbejdsevnen med, saa en arbejdslysten og daadskraftig dansk Ungdom her kan uddannes til Gavn for Land og By.

Hr. Minister! Vi takker for det Hverv, som blev paalagt os. Jeg tror at turde sige, at paa de væsentlige Punkter er der ikke bleven sparet, saa Resultatet er bleven en smuk, praktisk og solid Skolebygning. Jeg har nu den Ære paa Byggeudvalgets Vegne at overgive denne Skole til Dem, Hr. Minister, og beder Dem overtage den og indvi den til en velsignelsesrig Virksomhed for Land og Folk!

Undervisningsminister Jørgen Jørgensen indledede sin Tale med at rette en Tak til alle dem, der havde bidraget til den nye Skole. Denne Tak gjaldt Esbjerg Byraad, Jerne Kommune og Amtsskoleraadet for det økonomiske Bidrag, og den gjaldt Byggeudvalget, fordi det havde skabt saa smukt et Skolekompleks inden for de afsatte økonomiske Rammer.

Vi staar da med den nye Skole som et smukt Resultat af godt Samarbejde og skal tage den i Brug i det daglige Arbejde. Lys og venlig møder den enhver, der færdes her. I den kommende Tid skal dens smukke Stuer fyldes med Børnenes Leg og Arbejde. Her skal de hente Viden og nyttige Kundskaber, saa de kan staa rustet til at tage en Gerning op ude i Livet.

Skolen har imidlertid en Opgave udover den at give de

unge Kundskaber og Færdigheder; den har tillige en Opdragergerning. Derfor skal denne Skole, selvom den er en højere Skole, være et Sted, hvor der lægges Vægt paa andre Sider end de rent kundskabsmæssige, den skal, som Rektor udtalte, være en Livets Skole.

En Skoles Opgave er vanskelig og kan kun løses tilfredsstillende, hvis Hjemmene forstaa dens Vanskeligheder og yder deres Bidrag til, at der kommer til at bestaa et Tillidsforhold mellem Skole og Hjem. Jeg vil da ønske, at alle Hjem, der sender deres Børn til denne Skole, maa føle dette, at Børnene her vil blive mødt med Forstaaelse, og at Skolens Lærerkrafter maa kende det Ansvar, der betros dem.

Undervisningen i Mellemskolen er lagt saaledes til Rette, at normalt begavede Børn kan gennemgaa den. Men det bør lægges Forældrene paa Sinde, at de afholder sig fra at forcere deres Børn til at læse, hvis de mangler Lyst og Evner; Livet kan ogsaa leves uden en Eksamen. Lad være med at lægge for megen Vægt paa Karakterer og Points! Det er godt, at Hjemmene virker ansporende, men man maa passe paa ikke at skabe Nervøsitet over Eksamen. Dette skal først og fremmest siges for Børnenes egen Skyld.

Jeg vil da ønske, at denne Egn's Befolkning stadig maa staa bag Skolen her, og at denne ikke blot maa blive en Kundskabsskole, men at den maa yde sin Medvirken til Dannelsen af de unges Karakter. I en vanskelig og urolig Tid har man overalt i Verden sin Opmærksomhed henvendt paa Opdragelsen af den unge Slægt. Men medens man andre Steder er optaget af at fremelske Egenskaber, der er med til at bygge Staten op, lægger vi i højere Grad Vægt paa Respekten for den enkelte Persons Værdi. Vi ønsker ikke at ensrette, men at udvikle de særlige Evner og Anlæg hos den enkelte: dette er Demokratiets Nerve.

Lad da den Gerning, der øves her, blive et Led i en

Opdragelse, der sætter de unge i Stand til at videreføre og udbygge det værdifulde i vort Aands- og Kulturliv! Jeg indvier hermed denne Skole til at tjene dansk Ungdom, til at tjene hele det danske Folk.

Undervisningsinspektør, Dr. phil. Højberg Christensen drog en Sammenligning mellem Ribe, Tornerosebyen ved Domkirkens Fod, og Esbjerg, Nutidsbyen med Jernbane og Havn. Men begge Steder har man en højere Skole med samme Maal: At lede de unges første Skridt til svunden Visdoms Kilde og Nutids Videnskab. Og skønt Esbjerg nok kunde minde om Johannes V. Jensens „sfinksforladte Memphis“, saa arbejdedes der ogsaa inden for Murene i den gamle Statsskole paa at løse Sfinksens Gaade, Livets Problemer, og der arbejdedes godt.

Det nye i Dag er da egentlig kun noget synligt, et nyt Hus, hvor der opdrages til Erkendelse, til Forstaelse af Tingenes Afhængighed af hinanden. Jeg ønsker til Lykke med den nye Skole, Belønningen for de sure Aar i trænge Forhold, og haaber, at den, idet den lærer de Unge at se baade Menneskeandens Magt og dens Begrænsning, maa opdrage modige og beskedne Mennesker.

Stiftamtmand Friis, Ribe, bragte en Lykønskning til den nye Statsskole fra Amtsraadet, der havde fulgt Sagen med Interesse fra første Færd og ydet Bidrag til dens Løsning med den glade Givers Sind, interesseret i alt Skolearbejde, Gymnasieskole saa vel som Folkeskole.

Talerens Skole var gaaet ind et Aar efter, at han havde forladt den, og han havde ikke senere haft Lejlighed til at se en Skole. Han var derfor stærkt slaaet af, i hvor høj Grad et Skoleinteriør nu adskiller sig fra Datidens, og han vilde lykønske Elever og Lærere til den nye Skole, hvor det maatte være en Fornøjelse at give som at modtage Undervisning.

Dengang lagdes Hovedvægten paa Fag, der skulde danne Grundlag for Universitetsstudier, navnlig Latin og

Græsk. Dengang forlod Studenterne Skolen ude af Stand til at beherske et Verdenssprog, i Tale, Skrift eller Læsning. Den ene Time Engelsk om Ugen i de sidste to Skoleaar laa om Lørdagen fra 1—2, da det kunde hænde, at man var gaaet hjem!

Det Fremskridt i Undervisningen i moderne Sprog, der har fundet Sted siden da, var et af de meget store Goder, som vor Tids Ungdom kunde glæde sig over. En ny Verden aabner sig for Mennesket ved Tilegnelsen af dets eget Sprog; med hvert Verdenssprog bliver en ny stor Verden aaben for det. Dette giver Udsyn. Skoleordninger vil altid veksle, men Fremmedsprogene vil sikkert ogsaa i Fremtiden beholde den fremskudte Stilling, de nu indtager.

Stiftamtmanden udtalte de bedste Ønsker for Samarbejdet mellem Lærere og Elever og Hjem, saa at der fra Esbjerg Statsskole kunde udgaa nyttige Samfundsborgerne.

Borgmester M o r t e n s e n, Esbjerg, takkede Ministeriet, Byggeudvalget og alle, der havde medvirket til, at den gamle Skole, der passede saa daarligt til Byen, var bleven afløst af den nye Skole, der var saa smuk og lys, egnet til at sprede Kundskabens Lys til alle, der kommer her.

Ikke alene Byen, men hele Ribe Amt havde været i stærk Udvikling, siden Staten i 1920 overtog den private Skole, som snart maatte blive for lille. Der var da opnaaet Enighed om at rejse en ny Skole med et ikke ubetydeligt Tilskud fra Byen. Esbjerg vilde nu bringe sin Tak, fordi man havde besluttet sig til at foretage dette Skridt.

„Ingen Læ og ingen Hvile,
stakket Stund til Fest.
Vil Du dromme, vil Du smile,
droner det mod Vest.“

Naar de Unge sammenligner disse Ord i Stuckenbergs Esbjergsang med Virkeligheden i Dag, maa det gaa op

for dem, at det er Arbejdet, det kommer an paa. Ved Arbejde, Sammenhold, Vilje har Mænd skabt Byen. Gennem Skolen skulde Børnene indvies i den herlige Sang om Arbejdet, den eneste, der duer, Sangen om Manden, der kan, hvad han vil.

Borgmesteren sluttede med Ønsket om, at Børnene og de Unge her maatte blive opdraget til helstøbte Personligheder, der kan, fordi de vil.

Borgmester *C o r t s e n*, Varde, ønskede som Repræsentant for Varde og de Forældre der, som har Børn i Statsskolen, at bringe Esbjerg By, Rektor, Lærere og Elever en Lykønskning til den nye Skole. Vi i Omegnen er glade for at have en Skole, hvor vore Børn kan gennemgaa en højere Undervisning, og vore Børn, der har gaaet her, har været saa glade derfor, som Børn nu engang kan være for at gaa i Skole.

Men Forholdene har været indskrænkede, med Vandsdreklusser og andre Mangler. Nu bliver der intet af den Art at klage over. Man kunde snarere, naar man saa den nye Bygning, frygte, at det hele var saa stort, at det kunde knibe for Lærere og Elever at finde hinanden. Forudsætningen for det rette Udbytte af Undervisningen var, at Læreren gennem personlig Paavirkning kunde give Eleverne Almendannelse og videre Syn paa Livet.

Borgmesteren sluttede med Ønsket om, at Arbejdet her maatte bringe Lærere og Elever Glæde og Gavn, skænke Eleverne Kundskaber og Livsvisdom og gøre dem modne til at tage en Gerning op til Gavn for vort Samfund og for den snævrere Hjemstavn, Egnen om Esbjerg Statsskole.

Lektor *G r e g e r s e n* tog Ordet som en af de Lærere, der i en lang Aarrække havde været knyttet til Skolen i Skolegade, og som ingen kunde fortænke i, at de med Vemod tænkte tilbage til den. Men de havde for længe siden indset, at det var et uholdbart Standpunkt at ville holde fast ved den gamle Bygning, der var for lille.

De gode Forhold, der nu var skabt, var værdifulde for Eleverne, men i ikke mindre Grad for Lærerne. Derfor vilde Lektor Gregersen bringe Lærerkollegiets Tak for den nye Skole til Statsskolens Myndigheder og overste Ledelse, men ikke mindst til Rektor for det utrættelige Arbejde for at opnaa Vedtagelsen af den nye Bygning og for det overordentlig store Arbejde fra Vedtagelsen, til Skolen nu stod færdig.

Ingeniør Meinerz, Formand for Esbjergenssamfundet, ønskede som Repræsentant for tidligere Elever at overbringe disses Hilsen og Lykønskning paa denne første Dag i den nye Skole.

For disse Elever stod Skolen i Skolegade som deres „gamle Skole“, for de nuværende Elever vilde denne engang blive den gamle Skole. Men for begge Parter vilde Begrebet „gamle Skole“ dog være det samme, den Skole, der havde udviklet sig fra en beskedne Begyndelse til dens nuværende Stade. Men med Begrebet „gamle Skole“ menes tillige Bestyrer, Rektor, Lærere og Kammerater og det gode Forhold og Sammenhold mellem disse. Dette Forhold bestaar og udvikles i Tiden efter Skolegangen, og indbyrdes Sammenhold og Hjælpsomhed danner Grundlaget for Esbjergenssamfundet.

Taleren ønskede da for de nye Elever, at de maatte faa et godt Skolekammeratskab og bevare det for Livet til Gavn og Glæde for dem selv og andre, og sluttede med at udbringe et Leve for det gode Kammeratskab.

Fabrikant Kuno Bundgaard redegjorde for Legatfondens Oprettelse. Anledningen var en Udtalelse af Rektor paa sidste Forældremøde, at Esbjerg Statsskole var det eneste Gymnasium uden Legatfond. Den nedsatte Komité havde da arbejdet for paa denne Indvielsesdag, i Aaret for den gamle Skoles 50 Aars Bestaaen, at kunne overdrage Fonden til Legatbestyrelsen.

Med det Tilsagn om 1.000 Kr., man i Dag havde modtaget fra Lærerkollegiet, var Summen nu 22.000 Kr. Disse

Penge var skænket af Borgere, Forældre og Institutioner, og Taleren fremhævede den Forstaaelse og Offervilje, man overalt havde mødt. Ofte havde tidligere Elever udtrykkeligt givet deres Bidrag i taknemmelig Erindring om deres egen Skolegang.

Fabrikant Bundgaard takkede for god Hjælp og Velvilje fra offentlig og privat Side ved Indsamlingen, saaledes fra Kommunen, Erhvervskontoret og de enkelte Komitémedlemmer, og sluttede med at udtale det Haab, at Kapitalen, som ogsaa fremtidig vilde være aaben for Tilgang, ved fortsat Velvilje vilde vokse sig stor.

Paa Komitéens Vegne overgav han Fonden til Skolens Rektor i Tillid til, at den maatte blive til Hjælp og Nytte i Arbejdet for at dygtiggøre Danmarks Ungdom.

Efter Stuckenbergs „Lykkeleg og Drømmedøsen“ fulgte nu Indvielsen af den nye Fane, som Harald Krebs, III G, sammen med to Dreng og to Piger fra Mellemskolen overbragte Skolen som en Gave fra dens Elever. Undervisningsministeren, Stiftamtmanden og Borgmesteren slog hver et Søm i Fanestangen.

Under vort gamle Flag, udtalte Ministeren, har vi i dette Land samlet et frit Folk gennem Aarhundrederne. I dette Øjeblik, da vi har Flagets Symbol blandt os, udtrykker jeg Haabet om, at det altid maa vaje over et frit Folk. Danmark leve!

Borgmester Mortensen mindedes Sammenholdet mellem sin Skoles Elever og Lærere. Læreren havde forstaaet at give dem Arbejdets Glæde. Han vilde haabe, at dette Sammenhold, uden hvilket det ikke var muligt at opdrage de Unge til nyttige Samfundsborgere, ogsaa maatte findes ved denne Skole.

Rektor Bruun takkede til Slut hver og een, som havde bidraget til at gøre den første Dag i den nye Skole til en Festdag, alle, der havde vist dette Foretagende Interesse: Haandværkere, Arbejdere og Teknikere; For-

ældre og Lærere; Lovgivningens og Administrationens Mænd med Undervisningsministeren i Spidsen.

Esbjerg Statsskole er ikke den første og bliver forhaabentlig heller ikke den sidste Skole, ved hvis Indvielse Undervisningsminister Jørgen Jørgensen holder Fæstetalen. I de faa Aar, han har staaet i Spidsen for vort Undervisningsvæsen, er der kommen Vækst og Grøde i den danske Skole. Det er, som om Ministerens eget frodige Væsen har vakt den til nyt Liv.

Bygning efter Bygning rejser sig i disse Aar til Aflysning af helt forældede Statsskoler, hvis Ydre og Udstyr stod i et skrigende Misforhold til de Opgaver, der stillede dem. Takket være Jørgen Jørgensen og hans Medarbejdere i Ministeriet, Undervisningsinspektionen og Rigsdagen er den Tid nu snart forbi, da Statens højere Skoler var de daarligste Skolebygninger i Landet.

Jeg vil gerne have Lov at sige Ministeren en varm Tak for den Interesse, han personlig har vist for Esbjerg Statsskole i dens Nødtilstand, og den Handlekraft, han har lagt for Dagen i denne Sag.

Den store Forsamling af Børn, Unge og Ældre, som er til Stede her i Dag, er et Udtryk for, at Esbjerg Statsskole ikke er en Skole alene for Esbjerg By. Det er en Skole for Land og By, Statsskolen i Esbjerg. Det er os kært at se Repræsentanter baade for vor Nabokommune, vor Naboby og for Amtet. Baade hos Borgmesteren i Varde og hos Amtmanden i Ribe har jeg faaet den elskværdigste Modtagelse, naar jeg kom i Skolens Ærinde.

Esbjergs Forvandling fra gammel Bondejord til ny Købstadgrund, fra Muld og Mark, Lyng og Sand til Asfalt og Beton, kræver stadig Løsningen af store tekniske, sociale og kulturelle Opgaver. Det tager sin Tid, inden et tiltrængt Foretagende gennemføres, men til sidst kommer det, og i Dag indvies Byens første egentlige Statsskolebygning.

Der har været mange om at bære Sten til denne Byg-

ning. Det vilde være haabløst at forsøge at fordele Æren og Ansvar. Men i Dag, da den nye Skude er kommen i Havn efter mange Aars Genvordigheder, vil jeg takke Borgmesteren for den Forstaaelse, han fra første Færd har vist af Skolens Betydning for Byen, dens Borgere og dens Børn.

Og endelig en varm Tak til Fabrikant Bundgaard, til Komitéen og Udvalget, Kommunerne og private Bidragydere for Legatfonden paa 20.000 Kr., hvis Renter skal anvendes som Hjælp til Selvhjælp for flinke, dygtige, unge Mænd og Kvinder i de første, ogsaa i økonomisk Henseende saa vanskelige Studieaar.

Med Oprettelsen af dette Legat er der gjort en god Begyndelse til at raade Bod paa et gammelt og stærkt følt Savn ved Esbjerg Statsskole. Jeg bringer Dem, Fabrikant Bundgaard, og Deres Medarbejdere Bestyrelsens Tak for den Tillid, De har vist os. Jeg haaber, vi skal kunne røgte vort Hverv til Deres og Givernes Tilfredshed.

Jeg haaber, Legatets Bestyrelse maa faa Held til at finde de rette Unge, for hvem økonomisk Støtte er af Betydning, ikke blot for at faa en Eksamen og opnaa en Stilling, men for at gennemføre en Uddannelse, der sætter dem i Stand til at gøre en smuk og nyttig Gerning i vort Folk.

Den første Skoledag, 16. August 1939.

Dagen i Dag er en Mærkedag i Esbjerg Statsskoles Historie. I Dag sætter den Foden under eget Bord. I 10 Aar har vor Skole nu med stadigt voksende Længsel og Utaalmodighed set hen til dette Maal. En ny Skole var efterhaanden bleven ikke blot ønskelig for Skolens Trivsel og daglige Arbejde; den var bleven en bydende Nødvendighed.

Ved sin Oprettelse 1. April 1920 overtog Statsskolen de gamle Bygninger og 173 Elever fra Esbjerg Gymnasium. 5 Aar efter talte Skolen 278, 10 Aar efter 265, 15 Aar efter 352 og i Dag, 20 Aar efter, 420 Elever. Hvis den vedblivende skulde løse sin Opgave: at være en højere Skole ikke alene for Esbjerg By, men lige saa fuldt for Oplandet, maatte den have sin egen tidssvarende Bygning.

I Virkeligheden er det en kostelig Gave, som det danske Samfund: Stat og Kommune, Landets Borgere og Skatteydere, eders Forældre, hele det danske Folk, her har skænket os: en ny, stor og lys Bygning, Lokaler udstyrede med alle moderne Hjælpemidler, i smukke Omgivelser. Men hvad du har arvet fra dine Forfædre, maa du tilegne dig, for at det kan blive dit eget, siger ingen ringere end Goethe. Lad os bruge denne Gave paa rette Maade. Lad os værne om den som vort Hjem.

Over Indgangen til de gamle Latinskoler stod der gerne en smuk latinsk Indskrift. Arkitekten har ingen Indskrift sat over denne Bygning. Det har han overladt til os. Og enhver, der har Øjne og Øren opladt for Skolens Sprog, vil før eller senere opdage, at der over Indgangen til denne Bygning staar baade en Opmuntring og en Advarsel. Opmuntringen lyder: Ved ærlig Stræben! Advarselen lyder: Kun for den flittige!

I Ungdomstiden er det ikke blot Evner og Anlæg, der udvikles. I den skabes ogsaa Vaner, formes vor Karakter og bestemmes vor Skæbne. Faa Steder er gode Vaner derfor af større Betydning end i Skolen. Men inden for enhver Institution samler der sig i Tidens Løb saa meget Stov, at det er sundt og styrkende en Gang imellem at rykke Teltpælene op og begynde forfra. Statsskolens Fremtid vil i mangt og meget bero paa, hvorledes vi udnytter denne Chance.

Da Realskolebestyrer Rybner Petersen i 1907 forlod Esbjerg for at overtage Stillingen som Skoledirektør i

Vestindien, kalder han det „en usædvanlig Lykke, der times faa“, for anden Gang at faa Lov til andet Sted at tage fat paa „en Virksomhed, der lige som den første skulde bygge noget nyt op, ligesom denne fuldt ud kræver sin Mand, og som det ligeledes er værd at sætte Liv og Kræfter ind paa“. Men det er jo denne Lykke, der idag times os, der her skal grundlægge en ny Skole.

Blandt den gamle Realskoles Papirer har jeg fundet et andet Bilag, lille og uanseligt, men af større pædagogisk og menneskelig Interesse end hele Pakker af Sager om Tilskud og Lønninger, Ansættelser og Afskedigelser, ja som i Virkeligheden indeholdt en ung Lærerindes aabenhjertige, ærlige Bekendelse af de Vanskeligheder og Bekymringer, hun mødte i sin Gerning paa Skolen efter de gode, gamle Traditioner, som da var raadende i den danske Skole.

Hun havde ved Ansættelsen gjort „et flinkt og rart Indtryk; men hun er ung og ser meget ung ud“, hedder det. „Jeg har ikke i nogen Maade sparet mig selv, men lagt et overordentlig stort Arbejde ind i alt, hvad jeg havde at gøre med i Skolen“, siger hun selv, „og ofret det meste af min Fritid paa Skoleanliggender, for at jeg ikke skulde have noget at bebrejde mig i den Retning“. Alligevel glippede det ganske for hende.

„Forsøget er ikke lykkedes; mit stiltfærdige Væsen og ungdommelige Udseende kunde jeg ikke forandre over for Børnene... de blev urolige hos mig; og jeg blev utaalmodig, skændte paa dem, men fik dem alligevel ikke rolige, og nu kan jeg ikke faa de simpleste Fordringer respekteret... Arbejdet gør mig derfor nervøs og pirrelig, saa jeg faar endnu mindre ud af det. Gang paa Gang har jeg maattet anstrenge mig til det yderste for blot at „holde det gaaende“ Timen ud, uden at faa det mindste Udbytte af Undervisningen.“

Den samvittighedsfulde, stiltfærdige og tiltalende, unge Lærerinde tog resolut Konsekvensen af Forholdene og

opgav for bestandig den Virksomhed, hun havde uddannet sig til i Aarevis. Man maa beundre den Selverkendelse, der gav hende Mod til at se Situationen i Øjnene og resolut afbryde den Bane, hun ved en Fejltagelse var kommen ind paa. Men hvor let kunde det ikke være bleven en Tragedie for hende selv og for Skolen!

Ja, kære Børn, unge Piger og unge Mænd! Ogsaa vi kan let gøre hinanden Livet surt og tomt: ved Ligegyldighed og Forsømmelighed, ved Sjuskeri og Driveri. Skal vi ikke hellere fra første Færd prøve alvorligt paa at gøre det lyst og indholdsrigt; gennem Pligtroskab, ærlig Stræben og gensidig Imødekommenhed søge at efterleve den gamle Skjalds Ord om „et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord“.

Med dette Ønske vil jeg byde Lærere og Elever Velkommen til det første Skoleaar i vort eget Hus. Lad os kappes om her at skabe nye, gode Traditioner, til Glæde og Ære for os selv og til Lykke for Eftertiden. Gid vor nye Skole langt ud i Fremtiden maa staa som en smuk, ren og lys Ramme om en lykkelig Barndom og et frodigt Ungdomsliv!

Ved Forældremødet 22. August 1939.

Efter at have beset Lokalerne samledes ca. 400 Deltagere i Hallen, hvor den tilsynsførende Konduktør ved Byggearbejdet redegjorde for Bygningens Konstruktion, medens Rektor fremdrog nogle Træk af dens Forhistorie. Ved Kaffebordet i Spisesalen udtalte Postmester Jørgensen, Esbjerg, og Forstander Damm, Bramminge, gode Ønsker for Skolens Fremtid. Rektor Bruuns og Arkitekt Bygum Clausens Indledningsforedrag gengives her:

Ogsaa her »blev Danmarks Saga gjort«.

Det er i Virkeligheden paafaldende, hvor faa Dage i Sydvestjyllands Fortid Historiebøgerne har optegnet.

Men det betyder ingenlunde, at Egnen ingen Historie har, eller at den først begynder hin Dag i 1868, da Loven om Esbjerg Havn blev vedtaget. Over Byen kan der maaſke endnu være noget af Nybyggerpræget, men Landsdelens har gjort hele vort Lands og vort Folks Historie med. Havets Bugter og Kystens Klitter, Landskabets Bakker og Skrænter, Hedeveje og Aaløb vidner om Naturkræfternes Spil gennem Aartusinder.

Vort Lands højtidsfuldeſte og smukkeſte Mindesmærker fra Fortiden, vore Fædres Grave, har ingen Steder ligget tættere end her i Sydvestjylland. Alene i Skast Herred vidner 2000 Gravhøje fra Stens-, Bronces- og Jernalderen om, at Herredet har været bebygget i 4—5000 Aar. Og tættest har de ligget i Sognene omkring Esbjerg. Indtil man i de senere Aar begyndte at handle saa ilde med dem, talte man i Brøndum Sogn 275, i Guldager, Jerne og Skast 170 Høje i hvert Sogn.

Landsbynavnene viser, at her paa Vestkysten har Slægt efter Slægt boet i tusind Aar, ryddet Marken for Sten og Krat, gravet og grøftet, hegnet og plantet. Vi har alle de gamle Endelser lige uden for vor Dør: inge og um, lev, sted og by, saa vel som de yngre med torp og bøl over det ganske Herred. Ja, Navnet paa selve Moder sognet Jerne er saa gammelt, at de lærde har opgivet at finde tilbage til Oprindelsen, medens Boldersager peger tilbage til Hedenskabet.

At Esbjerg er bygget paa Sandklitter og Lyngheder, er mere et skønt Sagn end historisk Sandhed. Faa Kilometer uden for Byen er der fundet Oldtidsbopladser. Mange Steder vidner gamle Agerfurer under Lyngdækket om tidligere Græs- og Kornmarker. 3000 Aar gamle Urner med Hvedekorn fortæller om Landbrug i Hedenold. Ogsaa her fra Vestkysten drog Sømænd tidlig paa Langfart Kloden rundt.

Ogsaa hertil fandt Fjenden Vej i Krigens Tid, lagde Landet øde, omhuggede Skoven, brændte Bymændens

Hus og jog Bonden fra Gaard og Grund. Ogsaa her mødte Bonden til Hovarbejde paa Herregaarden og til Ægtkørsel, naar Kongen og hans Følge drog gennem Landet. Ogsaa her blev Bonden fradømt sin Hals efter Borgerkrigens Rædsler. Jo, ogsaa her „blev Danmarks Saga gjort“.

»De drog til Ribe«.

Men over Fortidens Begivenheder og de henfarne Slægters Mænd og Kvinder finder vi ingen Mindesmærker her, hverken i Esbjerg, som ikke eksisterede, eller i Varde, som vel er en gammel By, men atter og atter er bleven hjemsogt af Ildebrande og Plyndringer. Nej, Mindesmærkerne og Mindetavlerne finder vi i Ribe.

Gennem Aarhundreder var denne By saa at sige vor eneste Port mod Vest. Da Limfjordsmundingen sandede til, og Farten paa Ejderen tog af, da afløste Ribe Slesvig som Mellemløbet mellem Østersø og Vesterhav. 1127 „vrimler Havnen af Skibe, som fører al Verdens herlige Varer til Staden“. Intet Under, at „de drog til Ribe og lod dem Klæder skære“.

Langt op i Tiden opholdt Hoffet sig her. „Der gaar Dans paa Ribe Gade, thi Slottet det er vundet“, Paa Bredderne af Ribe La stod Bonden og „littede paa sin Hat“, da Dronning Dagmar „saa ung, saa favr og fin“ kom fra Bøhmerland. Og faa Aar efter: „Dronning Dagmar ligger i Ribe syg“.

Ribe var Kulturcentret. Her sad de mægtige Prælater, der ejede og styrede Stiftets Kirker. Slægt efter Slægt har Befolkningen herovre rettet sit Blik mod Ribe Domkirke. Det var for den næsten, som om der ikke var andre rigtige Domkirker i Verden. Velkendt er Historien om Manden, der havde været i Viborg og været inde at se „Riber Domkjærk!“

Der har uden Tvivl staaet Mænd fra Ribe bag Opførelsen af den Række anseelige, højtliggende, smukt for-

mede, omhyggeligt udførte Landsbykirker fra Vest for Varde til Syd for Ribe, hvor der er anvendt samme Materiale som i Domkirken, den rhinske Tuf, der blev sejlet op ad Ribe Aa. Indtil Reformationen havde Byen selv 16 Kirker, sit Domkapitel og sin Domscole. Til Ribe drog indtil op i vort Aarhundrede hver Præste- og Bondesøn, der skulde „læse“, d. v. s. studere.

»Hovedlandet«.

Endnu paa Valdemarernes Tid var Jylland „Hovedlandet“, en Provins med en talrig og velstaaende Befolkning, med Købstæder og Bondebyer, Slotte, Kirker og Klostre. Jellinge havde været et gammelt Kongesæde. Valdemar Sejr opholdt sig paa Skanderborg Slot, medens „Dronning Dagmar ligger i Ribe syg“.

Ad de gamle Veje op gennem Jylland lige fra Viborg til Slesvig drog Handelsmænd og Krigsfolk, Pilgrimme og Studedrivere, indtil den sorte Død gjorde store Strækninger i Midtjylland folketomme. 1357 lod Valdemar Atterdag i Randers opføre et Slot af Stenene fra 11 nedbrudte Kirker! De herreløse og udyrkede Marker sprænger i Lyng.

Bøndernes Nederlag i Grevens Fejde i det 16. Aarhundrede, Trediveaarskrigens og Svenskekrigenes frygtelige Hærgninger i det 17. Aarhundrede fuldendte de foregaaende Aarhundreders Ødelæggelser, jøg Bonden fra Gaard og Grund, gav den jyske Hede dens største Udstrækning og store Dele af Halvøen Præget af Fattigdom og Forladthed. „Den ubehagelige Egn lig Arabiens Sandørkener“ kalder Rektor Tauber i Horsens Midtjylland i sine Dagbogsoptegnelser om en Rejse i 1774.

„Det eneste, der gror og har Fremgang, er den vilde Hede, hvor Ulveflokkene trives og formeres... Tatere, Natmænd og Omstrejfere, al Krigens og Hærenes Pak, er Herrer og Herskere paa Heden. Ploven, der skulde

vende Lyngen, er standset, og der skulde hengaa endnu 200 Aar, før den atter sættes i Gang.“ (Harry Søiberg).

„Her har jeg staaet i tusinde Aar,
sust for de Slægter, der svinder og kommer.“
(Aakjær).

Helt op mod Midten af forrige Aarhundrede saa Bønderne i Holsten og Sydslesvig ned paa Nørrejyderne med deres „magre Krikker og sorte Gryder“. Men efter 1864 kommer Jyllands Genrejsning. Heden kultiveres og tilplantes. Paa de gamle Tomter rejses nye Kirker, hvorfra Klokkeklengen naar ud over Landet, som er ved at vaagne af sin Tornerosesøvn. Høstmaskinernes Klapren har afløst Hjej lens Klage toner. Rækker af røde, teglhængte Gaarde lyser op i Landskabet, hvor tidligere en enkelt mørk Hedegaard krøb sammen.

Det jyske Landbrug har mere end fordoblet sin Afgrøde og Besætning. Gennem Esbjerg Havn blev Porten mod Vest atter slaet op paa vid Gab. Vestkystens Fiskerihavne aabner sig for Havets rige Høst, samtidigt med at Østkystens Industribyer tager et vældigt Opsving. Jylland gør sammen med Øerne sin betydningsfulde Indsats i vor økonomiske, politiske og kulturelle Udvikling.

Gennem Berg og I. C. Christensen sætter Vestjyderne deres Præg paa den politiske Udvikling. De nordjyske Digttere, Aakjær, Joh. V. Jensen, Skjoldborg, sammen med den jyskfødte Henrik Pontoppidan skildrer vort Folkeliv og skriver vor Tids Folkesange. Aarhus faar sit Universitet.

»Den gamle Skole«.

I 1889, da Esbjerg havde 4000 Indbyggere, oprettede en Kreds af Byens Borgere en privat Realskole, som i de følgende 20 Aar voksede stærkt under Ledelse af den betydelige Skolemand O. Rybner Petersen. Det var jo i de Tider, da man hyldede Devisen: „Kundskab er Magt“.

1907 blev Skolen til Esbjerg Gymnasium. 1. April 1920 overtog Staten Skolen, samtidigt med at Forberedelsesklasserne udskiltes.

Ved Statens Overtagelse af det private Gymnasium maatte Esbjerg Kommune stille Lokaler til Raadighed, dels ved at indløse den paa det private Gymnasium hvilende Prioritetsgæld, saaledes at Bygningen kunde overlades Staten vederlagsfrit, dels ved at forpligte sig til, saa længe Skolen dreves af Staten som Gymnasieskole, til Skolens Drift at yde et aarligt Tilskud paa 5.000 Kr., samt give Skolen Medbenyttelsesret til Gymnastiksal og Skolekøkken.

De Bygninger, som Staten ved denne Overenskomst overtog, bestod af den gamle Realskolebygning mod Skolegade opført 1890, med senere Udvidelse 1894, og en Sidebygning opført 1909 ved Overgangen til Gymnasieskole, altsaa Bygninger tilvejebragte under helt andre Forhold end de senere indtraadte. I Aarene efter Overtagelsen indstillede Rektor Oluf Nielsen gentagne Gange at erhverve Naboejendommen med senere Udvidelse for Øje.

Med Byens og Skolens Vækst var de forhaandenværende Mangler en halv Snes Aar efter Statens Overtagelse, da Skolen for Alvor begyndte at udvikle sig i Retning af Oplandsskole, blevet saa generende for det daglige Arbejde og en saadan Hindring for Skolens Vækst og Udvikling, at Spørgsmaalet om deres Afhjælpning maatte tages op til Behandling.

Skolen naaede til sidst op paa 17 Klasser, men raadede stadig kun over 12 Klasseværelser, hvoraf Halvdelen var for smaa til Klasser af normal Størrelse. Ogsaa Lokalerne til Naturhistorie, Fysik, Haandarbejde og Sløjd var alt for smaa og ganske utidssvarende udstyrede. Kort, Radio, Lysbilledapparat maatte installeres i et almindeligt Klasseværelse.

Til Skolekøkken og delvis til Gymnastik benyttedes

Lokaler i Kommuneskolen i Danmarksgade. Sportspladsen laa et Par Kilometer borte. Der var ingen Rektorbolig knyttet til Skolen, og hverken Pedellens Lejlighed, Rektors eller Inspektors Kontor var anbragte i blot nogenlunde tilfredsstillende Lokaler. Den største Ulempe var dog de fortvivlede Opvarmnings- og Ventilationsforhold. De 25—30 Aar gamle Kakkelovne var ikke længer i Stand til at opvarme Lokalerne blot nogenlunde forsvarligt.

Der forhandles.

Ved det første Skolenævnsmøde efter Rektorskiftet i Sommeren 1929 herskede der da ogsaa Enighed om, at man atter vilde tage Spørgsmaalet op og søge at føre det frem til Løsning i Løbet af en kortere Aarrække. Paa Forældremødet 27. Februar 1930 mødte Tanken varm Tilslutning fra forskellige Sider, og der nedsattes et Udvalg til at søge den realiseret.

Ved det konstituerende Møde 10. Marts 1930 nedsattes et Forretningsudvalg, Forretningsfører Reinhardt Ovesen, ORSagfører Permin, Rektor Kr. Bruun, som allerede 20. Marts indsendte Andragende til Esbjerg Magistrat om vederlagsfrit at overlade en Grund til Opførelse af en ny Statsskolebygning.

13. Maj 1930 modtog Udvalget fra Formanden for Sydvestjysk Samfund, Dommer V. Esmann, Esbjerg, Meddelelse om, at Samfundet paa sin Generalforsamling 28. Marts havde stillet et Beløb paa indtil 1.000 Kr. til Udvalgets Disposition til Afholdelse af Udgifter ved Forarbejderne. Af dette Beløb anvendte Udvalget 600 Kr.

19. Maj besaa Magistratens Medlemmer Skolen, og allerede 2. Juni modtog Udvalget fra Esbjerg Byraad Meddelelse om, at Byraadet „efter nærmere Forhandling er villig til at stille en Grund til Disposition i det paagældende Øjemed“.

Hermed var det første betydningsfulde Skridt taget, og

allerede 14 Dage efter, 18. Juni 1930, forsøgte det næste Fremstød, idet Forretningsudvalget med Borgmester Mortensen som Ordfører forelagde Sagen for Undervisningsminister Borgbjerg, som efter i August at have modtaget et skriftligt Andragende den følgende Sommer, 27. Maj 1931, aflagde Besøg paa Skolen.

I Mellemtiden havde Rektor søgt Forhandling med forskellige af Egnens Rigsdagsmænd: Pinholt, Bomholt, J. Jensen, Læge Jensen, Rahbæk, Bøeck Hansen, som alle viste Spørgsmaalet Interesse ved at aflægge Besøg paa Skolen og gentagne Gange slog til Lyd for Sagen ved Finanslovbehandlingen.

Ligeledes henvendte Udvalget sig i Efteraaret 1931 til Jerne Sogneraad og Ribe Amtsråd om Tilskud. Allerede 25. November 1931 vedtog Jerne Sogneraad at ville give et Bidrag paa 20.000 Kr., og 13. September 1934 vedtog Ribe Amts Skoleraad at yde 25.000 Kr.

Efter at Undervisningsminister Borgbjerg i Skrivelse af 12. Februar 1932 havde udtalt, at Ministeriet vilde fremme Byggeplanerne, „saa snart de finansielle Forhold tillader det“, indsendte Forretningsudvalget i November 1932 gennem Folketingsmand Bomholt et skriftligt Andragende til Regering og Rigsdag om en Bevilling paa den kommende Finanslov.

14. November 1935 fremførte en Deputation: Pastor Hansen, Postmester Jørgensen, Forretningsfører Ovesen, Fru Pedersen og Rektor, med Bemyndigelse af et af 280 Forældre besøgt Forældremøde, overfor Finansudvalget, Finansministeren, Undervisningsministeren og Departementschefen Skolens Ønsker.

7. December fremdrog Rektor Spørgsmaalet for den nye Undervisningsminister, Jørgen Jørgensen, som 13. Januar 1936 besaa Skolen, ledsaget af Kontorchef Korsgaard.

23. Juni 1936 besaa Skolen af det „Udvalg til Overvejelse af Statsskoleforholdene“, som var bleven nedsat af Minister Borgbjerg i Vinteren 1935, da der i Rigsda-

gen var rejst Krav om en ny Statsskole i Nordjylland, og som Kontorchef Korsgaard var Formand for.

Der bygges.

Paa Finanslovsforslaget for 1937—38 opførtes 200.000 Kr. som første Del af en toaarig Bevilling til Opførelse af en ny Statsskole, og ved Forældremødet 11. Februar 1937 redegjorde Rektor for Byggeplanerne med Fremvisning af Bygningsinspektørens Tegninger til en Skole paa den Grund i den gamle Forsøgshave i Boldesager, som Esbjerg Kommune havde tilbudt.

En Strid mellem Esbjerg og Jerne Kommuner om Indlemmelsen af den paagældende Grund i Esbjerg Kommune hindrede imidlertid Arbejdets Paabegyndelse i Sommeren 1937, idet 2 Møder i Indenrigsministeriet og et i Undervisningsministeriet med Repræsentanter for de to Kommuner, samt et Møde i Esbjerg mellem Embedsmænd i Ministeriet og Esbjerg Magistrat, alle endte resultatløse.

I Skrivelse af 3. September 1937 meddelte da Ministeriet Esbjerg Byraad, at man var sindet at igangsætte Byggearbejdet paa den af Byraadet nu til Raadighed stillede Grund mellem Svendsgade, Kirkegade og Haraldsgade med Adgang til de fornødne Sportspladser i den gamle Forsøgshave, mod at Esbjerg Kommune betaler 100.000 Kr. for den gamle Skolebygning, og at Kommunens aarlige Tilskud paa 5.000 Kr. kapitaliseres til et Tilskud een Gang for alle paa 100.000 Kr.

Ved Skrivelse af 23. September 1937 beskikkedes Rektor sammen med Departementschef Graae, Folketingsmand J. Chr. Jensen, København, og Raadmand P. N. Koch, Esbjerg, som Medlemmer af et Byggeudvalg, for hvilket Departementschefen var Formand.

Ved de afholdte Licitationer overdroges Murerarbejdet til J. P. Velth, Jernbetonarbejdet til Jes Hansen, Tømrer- og Snedkerarbejdet til Nis Petersen, medens Opvarm-

ningsanlægget udførtes af Axel Friis, Sanitetsanlægget af Niels Jonsson, Kobberdækkeranlægget af Carl Graff, Glarmesterarbejdet af Østergaard Nielsen, alle af Esbjerg, Malerarbejdet af P. A. Madsen og Søn, Aarhus.

Inventaret til Klasseværelser og Fagklasser leveredes af Nis Petersen og Bjerregaard, Esbjerg, samt Kjellerup Stolefabrik. Niels Larsen A/S, København, leverede Gymnastikinventaret, Dansk Sløjdinstitut Inventaret til Sløjdsalen, medens Murermester N. Th. Jensen, Esbjerg, udførte Kloakanlægget, og Kommunegartner A. Kristensen forestod Anlægget af Sportspladsen og Bepantningen omkring Bygningen.

30. September 1938 kunde der holdes Rejsegilde. 15. August 1939 indviedes Skolen. Dagen efter begyndte Undervisningen i de nye Lokaler, og idag holdes det første Forældremøde i Esbjerg og Omegns første egentlige statsskolebygnings Sal.

Skolens Gerning.

Takket være Stat, Kommune og Amt skulde Rammerne for Skolens Fremtid nu være i Orden. Det beror da i første Linie paa os, dens Lærere og Elever nu og i Fremtiden, om vi kan og vil udnytte de gode ydre Arbejdsvilkår, der her er skabt. Og en stor Skam vilde det være, om vi ikke gjorde det. Lad da Livet i denne Bygning tjene Skolens Lærere til Ære, dens Elever til Velsignelse, Forældre i By og Opland til Glæde og Myndighederne til Tilfredshed.

Gid her maa flokkes i Hundredvis af glade Børn, glade fordi de faar Lov at bruge Kræfterne, glade fordi de møder Venlighed og Forstaaelse, fordi de mærker, at de er i gode Hænder, at der er Orden og Mening i det hele, at daarlige Kammerater ikke uhindret faar Lov at drive deres Spil og ødelægge Arbejdet for de flittige og fornuftige.

Gid der her maa flokkes en Ungdom, der er glad ved

at vinde Kundskaber og opnaa Dygtighed, en videbegærlig Ungdom fra By og Land, saa der herfra maa udgaa dygtige Studerende og Haandværkere, Købmænd og Landmænd, Haandens som Aandens Arbejdere, en Ungdom, der med Bjørnson kan se

„Fortid og Fremtid i Hob for sit Syn.“

Kr. Bruun.

Naar en Arkitekt faar stillet den Opgave at udarbejde et Projekt over en Skole, for Esbjerg Statsskoles Vedkommende har det været kgl. Bygningsinspektør V. Norn, Horsens, maa han først gøre sig klart, hvilken Skoletype der bør vælges.

Der er Pavillonskolen, der opstod samtidig med Pavillonhospitalet, og som i de sidste Aar har faaet en Renaissance paa Grund af Interessen for Friluftsklasser og Friluftundervisningen, fornemmelig i Tyskland, England og Amerika, hvor man har Tid og Raad til Eksperimenter.

Der er Platoonskolen, hvis Oprindelse skyldes Amerika, og hvis Princip gaar ud paa, at Skolen udelukkende rummer Særklasser, samlede i Grupper, platoons. Systemet medfører, at Eleverne skifter Klasse for hver Undervisningstime og hvert Fag, og rummer flere Ulemper, blandt andet Vanskeligheden ved at tilpasse Inventaret efter smaa og store Elever. Ogsaa dette System maa endnu siges at staa paa Eksperimentets Stadium.

De Typer, hvorefter en Skole herhjemme kan bygges, og som er blevet anvendt i de senere Aars Skolebyggeri og i Praksis har vist sig hensigtsmæssige og økonomiske, er følgende:

Sidekorridorskolen, hvor Klasserne er anbragt paa een Side af en Færdselsaare, Korridor, har den Fordel, at dens kan belyses direkte, d. v. s. at Korridoren er forsynet med Vinduer.

Denne Skoletype er selvsagt ikke saa økonomisk som

Midterkorridorskolen, hvor Klasseværelserne er placerede paa begge Sider af en Midterkorridor, der som en Længdeakse deler Bygningen. Denne Skoletype stiller beskedne Krav til Grundstørrelsen, men kan man skaffe fornodent Lys og frisk Luft til Gangene, er det en fordelagtig Skoleform.

En Skole bygget efter Midterhalsprincippet, som Esbjerg Statsskole, har den Fordel fremfor de foran nævnte Typer, at dens Klasser, grupperede omkring en Midterhal, er let overskuelige.

En Kombination af disse Typer er ikke ualmindelig og er med Held anvendt flere Steder, saaledes i Esbjerg Statsskole, hvis Sydføj i Retningen Vest—Øst er udført efter Sidekorridorsystemet med Klasserne orienterede mod Syd og Korridoren mod Nord, medens Hovedbygningens Klasser grupperer sig omkring Midterhallen.

Man fristes til at tro, at Midterhalskolen maaske er en dyr Type, men det maa erindres, at der kun er lidt Ydermur i en saadan Bygning, at et Glastag er relativt billigt, og at et koncentreret Varmeanlæg giver korte Ledninger. Opvarmningen er økonomisk, da Varmetabet ved Afkølingen ved Glastaget ækvivalerer med det ringe Varmetab paa Ydermurene.

Den latinske Benævnelse for en Hal er Aula og betyder egentlig et stort Lokale omgivet af Søjlerækker og Rum til Samtale. Samtidig med at Overskuelighed er tilvejebragt, er ogsaa Spørgsmaalet om en Festsal løst. Der er mange Skolefolk, der mener, at det er af Betydning, at Skolens Festligheder holdes paa Skolen.

Ved Fordelingen af Klasserne med Hensyn til Verdenshjørnerne bør det iagttages, at de Lokaler, hvor Eleverne opholder sig den største Del af Skoletiden, de saakaldte Normalklasser, hvor de undervises i Fag, der ikke kræver specielle Lokaler og Apparater, placeres saaledes i Bygningen, at der er den mest mulige Adgang for Sollyset.

Da Skoletiden hovedsagelig ligger om Formiddagen, bør altsaa Normalklasserne placeres mod Øst og Syd, og de Lokaler, hvor Eleverne kan undervises i enkelte Fag, saasom Geografi, Naturhistorie, Biologi, Fysik, Kemi, Sang, Tegning, Madlavning, Sløjd og Haandgerning, mod Vest og Nord.

Da Skolens Længdeakse ligger Nord—Syd, er 16 Normalklasser fordelt saaledes: i Stueetagen 8 Klasser, hvoraf 4 vender mod Øst og 4 mod Syd, paa 1. Sal 7 Klasser, hvoraf 4 vender mod Øst, 3 mod Syd og 1 mod Vest.

I Stueetagen er der mod Vest indrettet en Sygestue, Lokaler for Specialundervisning i Geografi, Naturhistorie og Biologi og mod Nord Sangklasse, der er det Lokale, hvor Eleverne opholder sig de færreste Timer. Til lige rummer Stueetagen et Kontor for Skolens Regnskabsfører samt en Haandgerningsklasse.

Paa 1. Sal er der mod Vest Lærerværelse med tilstødende Køkken og Garderobe og Arbejdsværelse; endvidere Bibliotekslokalet med Haandbibliotek, Radio, Grammofon og Lysbilledapparat.

Tegneklassen er anbragt mod Nord med høje Ateliervinduer, der giver Adgang for det rolige og konstante Nordlys. I Sydfløjen findes Rektors Kontor med Udsigt over Legepladsen, og et tilstødende Arkivlokale. Hertil kommer endelig paa 1. Sal Inspektors Kontor.

Spezialklasser for Kemi og Fysik er placerede i Sydfløjens 2. Sal, der er opdelt i 3 Funktioner, nemlig Kemi for Gymnasiet, Fysik og Kemi for Mellemskolen og Fysik med tilstødende Samling for Gymnasiet.

Skolens to Gymnastiksale, en for Drengene og en for Piger, er som to selvstændige Bygninger placerede vinkelret ud fra Sydfløjen og afgrænser saaledes mod Vest og Øst Legepladsen.

Til hver Gymnastiksal hører et Omklædningsrum med Bad. Børnenes Gymnastiktøj opbevares i let tilgængelige Skabe, hver Klasses Tøj for sig. Skabene har perforerede

Sider og Bunde, saaledes at der er Luftcirkulation mellem de ophængte Klædningsstykker.

Badehaandklæderne er paa samme Maade ophængte i Skabe med indlagt Centralvarme. Badeafdelingen indgaar som et Led i Omklædningsrummet, og den traditionelle Bruse er her erstattet af lodrette Straalerør, der fra to Sider bestråler Eleverne, først med varmt og til sidst med koldt Vand.

Kælderen, eller mere korrekt Parterreetagen, Kældergulvet ligger sine Steder kun ca. 20 cm under det udenfor liggende Terrain, rummer mod Vest to Specialklasser for Madlavning og Husgerning samt Lokaler til Opbevaring af Skolemateriel.

Mod Øst ligger Lokaler for Sløjdundervisning samt Skolens Fyrrum og Maalerrum for Gas og Elektricitet, der samtidig er Pedellens Værksted.

I Parterreetagen er der i samme Udstrækning som den i Etagen ovenover liggende Hal indrettet en Spisesal, hvor Skolens 420 Elever i det store Frikvarter kan spise deres medbragte Skolemad til den Mælk, som udskænkes af Pedellen fra en dertil indrettet Mælkebar.

I Sydfløjen er der paa hver Side af Hovedtrappen indrettet Toiletter for Drengene og Piger med Adgang fra Legepladsen samt Garderobere beregnede for Forældrenes Tøj ved Møder og Sammenkomster uden for Skoletiden.

Skolens Konstruktion bestaar af murede Vægge med Jernbetonetageadskillelser. Der er medgaaet 1 Million Sten til selve Skolebygningen, og hvis man tænker sig Stenene lagt ovenpaa hinanden i een Søjle, vilde denne blive 60 km høj. Af de Sten, der er medgaaet til at rejse Hegnmuren langs Svendsgade, kan man bygge 3 rummelige Bungalows.

Etageadskillelserne er dels udført af armeret Jernbeton og dels af Teglstensdæk.

For 5—6 Aar siden blev der i Tyskland paa Hitlers Foranledning udskrevet en Konkurrence blandt Tysk-

lands Ingeniører og Arkitekter om den bedste Erstatning for Etageadskillelser af Træ, som der dengang var Mangel paa i Bygningsindustrien.

En Arkitekt ved Navn Rösseler opfandt et Dæk bestaaende af hule Teglblokke, der lagt ved Siden af hinanden paa et Lag Forskallingsbrædder og armeret med almindeligt Rundjern mellem Blokkene og udstøbt med tynd Betonmasse gav en udmærket let og billig Etageadskillelse, der ikke lod sig angribe af Svamp og desforuden var brandsikker.

Dækket fik omgaaende en stor Udbredelse, og flere Efterligninger dukkede hurtigt op. Et Hulstensdæk, kaldet Baumadæk, er blevet anvendt paa Skolen her. Det adskiller sig kun i ringe Grad fra Rösselerdækket og har de samme Egenskaber.

Baumadækkene er udstøbte over Lokaler, hvis Dybde ikke overstiger ca. 6 m; hvor Rumdybden er større, er Etageadskillelsen af armeret Jernbeton, f. Eks. er Loftet over de to Baderum, der maaler 9×10 m, støbt af Jernbeton, ligeledes er Hallens Gulv, der har en Spændvidde af 14 m, støbt af 20 cm armeret Jernbeton og understøttet af 12 runde Betonsøjler.

Eftersom Hallen paa 4 Sider er omgivet af Klasseværelser, og direkte Sidelys derfor er en Umulighed, har Arkitekten konstrueret Belysningen som en Lanterne, hvis Konstruktion indgaar harmonisk i Tagværket. Da Hallen gennem Lanteren belyses fra Siderne, kommer Solstraalerne aldrig til at virke blændende, ligesom Hallen bliver belyst jævnt under alle Solstillinger.

Det var oprindelig Meningen, at Taget skulde have været beklædt med Tagpap; men da man her i Esbjerg med det skarpe Klima kun kan regne med, at et Paptag kan ligge uden Reparationer i 10 Aar, bestemte man sig ved Rektors Mellekomst for at beklæde samtlige Tagflader med Kobber. Der er medgaaet 17.000 kg Kobber

eller 2700 m² Kobberplader, d. v. s. et Areal godt og vel Esbjerg Raadhusplads.

I Løbet af 10—15 Aar vil Taget blive grønt. Der findes forskellige Kemikalier, som man kan paaføre Kobberpladerne og derved fremskynde Irringen, men den grønne Farve bliver ikke saa smuk og regelmæssig, som naar Naturen faar Lov til at fuldbyrde Processen. Et Kobbertag som Esbjerg Statsskoles skulde blive liggende uden Reparationer i 150 Aar.

Et vigtigt Punkt for en Skole er Lydisolationen, som man skal tage Hensyn til, baade naar man bestemmer Bygningens Gulvbelægning og Adskillelsen mellem de enkelte Klasser. Man skelner mellem to Former for Støj, Trinstøj, der opstaar ved, at Eleverne gaar paa Gulvene, og som forplanter sig gennem Etageadskillelserne og Gulvene, og Støj, der opstaar ved Tale, og som forplanter sig igennem Luften.

For at modvirke den ved Gang paa Gulvene fremkaldte Trinstøj er samtlige Strøer, d. v. s. de Lægter, hvorpaa Gulvbrædderne er sømmede, beviklede med et lydabsorberende Materiale. Det er et Stof af samme Udseende som almindelig Sygebomuld. Det frembringes ved Smeltning af Granitsten og Emulsion af Smeltemassen med Luft.

Resultatet bliver en overordentlig porøs og luftfyldt Masse, der netop grundet paa sit store Luftindhold virker isolerende, i dette Tilfælde mod Trinstøjen. Trægulvet bliver paa denne Maade helt adskilt fra Betonetageadskillelsen; man kalder det ogsaa for et „svømmende“ Gulv.

Tværskillerummene mellem Klasserne er murede op af 24 cm tykke Molersten, der paa Grund af deres store Porøsitet og Luftindhold virker isolerende for Forplantning af Luftlyd fra Klasse til Klasse.

Af yderligere Isolation kan nævnes, at den øverste Etages Bræddeloft samt Hallens Loft er adskilt fra Spær-

rene med en Tangmaatte, der bestaar af rensed Tang, der er indsyet imellem imprægnerede Papirflader. Disse Maatter har ligesom Stenulden og Molerstenene et stort Luftindhold og skærmer i dette Tilfælde mod Varme- og Kuldepaavirkninger.

Af de mange forskellige Gulvbelægningsmaterialer, der efterhaanden findes inden for Bygningsindustrien, gaar tre igen i Skolen. I alle Klasser og Korridorer og Gymnastiksale samt Hallen er Gulvene Bøgebrædder, i Kælderen og Spisesalen samt Trapperne er Gulvbelægningen Asfalt, i Toiletterne er Gulvet Terrazzo.

Bøgebrædderne er en ret ny dansk Industri, der er i stor Fremgang grundet paa Materialets Haardhedsgrad og store Slidstyrke i Forbindelse med et smukt Udseende.

Asfalten, der er af dansk Oprindelse, bestaar af en Asfaltbitumen tilsat visse mineralske Fyldestoffer. Det udlægges direkte paa Betonen paa en Underlag, der bestaar af et isolerende Materiale tilsat Asfaltbitumen, og flydende under en Varmegrad paa 250 Grader, og danner en fugefri Gulvflade, der er slidstærk og let at rensholde og velegnet i en Skole, hvor der fordres meget af Gulvene.

Ventilationen er konstrueret saaledes, at 6 Aerofonhætter, anbragt paa Tagene, gennem Kanalsystemer suger den forbrugte Luft ud fra hvert Lokale. Tilførselen af frisk Luft sker ved normal Cirkulation gennem Vinduerne og fornyer paa en naturlig og umærkelig Maade Luften i Klasserne i de 50 Minutter, Børnene opholder sig i dem.

Arbejdet med Opførelsen af Esbjerg Statsskole paabegyndtes midt i April Maaned 1938, og Skolen var færdig til Indvielsesdagen den 15. August 1939, efter en Arbejdstid paa 16 Maaneder.

Niels Bygum Clausen,
Arkitekt, M. A. A.

II. Hvad man kan blive.

3. Tandlægen, hans Uddannelse og Arbejde.

Uddannelsen af Tandlæger foregaar kun i København paa Tandlægeskolen, eller som den hedder siden 1. April i Aar Tandlægehøjskolen.

Da Betingelserne for Optagelse netop nu er ændrede og første Gang kommer til Anvendelse ved Optagelsen i Sommeren 1940, er der god Grund til at omtale disse Betingelser lidt udførligt.

Adgang til Optagelse paa Tandlægehøjskolen har enhver, der har bestaaet en af de efterfølgende Eksaminer og Prøver (eller Gruppe af Prøver):

- a) Studentereksamen efter den matematisk-naturvidenskabelige Linie.
- b) Den særlige Adgangsprøve til Tandlægeskolen.
- c) Adgangseksamen til Danmarks tekniske Højskole samt Adgang til Indskrivning ved Den farmaceutiske Læreanstalt som Discipel.

Ministeriet kan i særlige Tilfælde efter Indstilling fra Skolen meddele Tilladelse til Optagelse af Ansøgere med anden Uddannelse end forannævnte.

Ret til at indstille sig til den nævnte Adgangseksamen har enhver, der har bestaaet en af følgende Prøver:

- a) en af de Eksaminer, der giver Adgang til at indskrives ved Københavns Universitet;
- b) den almindelige Forberedelseksamen med Engelsk, Tysk og Fransk bestaaet med ikke under „godt“ i Dansk Stil;
- c) Realeksamen eller den dermed ligestillede Pigeskoleeksamen med Engelsk, Tysk, Fransk, praktisk Reg-

ning og Matematik og med ikke under „godt“ i Dansk Stil;

- d) den afsluttende Prøve for Lærere og Lærerinder ved Folkeskolen med Tillægsprøve i Fransk samt i det af Fagene Tysk eller Engelsk, der ikke har været obligatorisk Fag for den paagældende under Seminarieuddannelsen.

Den, der har den nævnte Foruddannelse, skal desuden, forsaavidt Mellemskoleeksamen eller Realeksamen ikke er bestaaet med Latin, have bestaaet en Prøve i Latin.

Den nævnte Adgangseksamen omfatter Fagene Matematik, Fysik, Kemi, Naturhistorie (Biologi og Fysiologi).

Kravene i de enkelte Discipliner, bortset fra Matematik, er de samme som ved Studentereksamen for Privatister af den matematisk-naturvidenskabelige Retning med fuldt Pensum i Henhold til kongelig Anordning angaaende Studentereksamen for Privatister af 25. Marts 1938.

Der gives ialt 4 Karakterer, og til at bestaa Adgangseksamen kræves et Eksamensresultat af mindst g, 5,00. For Studenter kan inden for et Tidsrum af 5 Aar, om ønskes, særlig Prøve i Biologi og Fysiologi undgaas og erstattes med Karakteren i Naturhistorie ved Studentereksamen.

Adgangseksamen afholdes som Regel i Sommer- eller Efteraarsterminen af Eksamenskommissionen angaaende Studentereksamen for Privatister. Kursus til denne Adgangseksamen varer ca. 1 Aar og gives ved forskellige private Kursusinstituter.

Naar man saa, efter ovennævnte Regler, opfylder de Krav, der stilles, indgiver man Ansøgning til Tandlægehøjskolen om Optagelse, hvortil benyttes et Skema, der faas udleveret paa Kontoret, Trommesalen 5.

Undervisningen begynder hvert Aars 1. September, og Studietiden er beregnet til at vare 3 Aar, men denne vil dog sikkert snart blive forlænget til 4 Aar, da der stadig

bliver flere Undervisningsfag, og Kravene til Tandlægens Kunnen i de senere Aar er steget meget.

Selvom det endnu kun tager 3 Aar at tage Tandlægeeksamen og eventuelt 1 Aar til Adgangseksamen, er det ikke noget billigt Studium, da Omkostningerne paa Tandlægehøjskolen er ret store. De andrager ca. 4.000 Kr. for de 3 Aar. Deraf er 1.200 Kr. Kontingent til Skolen, 100 Kr. Eksamensgebyr og Resten Betaling for Materialer og Bøger. Dertil kommer saa Udgifterne til Ophold i København. Efter Eksamen kræves der 2 Aars Assistenttjeneste, enten her i Landet eller i Udlandet, før man kan faa „jus“. For Tiden er Udlandet jo desværre lukket. Etableringen som Tandlæge medfører betydelige Udgifter.

Inden man bestemmer sig for Tandlægestudiet, maa det nøje overvejes, om man er i Besiddelse af de Egenskaber, der maa være til Stede for at blive en habil Tandlæge, idet dette er den eneste Mulighed for at føle Interesse for sit Fag og Glæde og Tilfredshed med sit Arbejde. Det er næppe uberettiget at hævde, at man, for at kunne yde det bedste som Tandlæge, maa være udstyret med særlige Anlæg fra Naturens Hand.

Her maa først tænkes paa praktisk Sans, manuel Færdighed og en let, smidig og sikker Haand. Tandlægen maa have stor psykologisk Sans, et roligt Temperament og en alt beherskende Taalmodighed, der kan sætte ham i Stand til i Aarenes Løb at udholde det minutøse og uhyre enerverende Arbejde, der altid kræver den største Aarvaagenhed og Akkuratesse. Endvidere Evnen til at omgaas de ofte meget ængstelige Patienter paa rette Maade, hvad der ikke er enhver givet, og som vanskeligt kan tillæres. Han maa ved sin Ro og Besindighed kunne overvinde den Angst, der, trods alle de Hjælpemidler, Tandlægen nu har til at gøre Behandlingen skaansom, alligevel sidder de fleste i Blodet. Har han ikke den

Evne, vil han blive skuffet ved det daglige Arbejde, der vil tære uforholdsmæssigt stærkt paa hans Kræfter.

Tandlægens Gerning maa siges at være anstrengende og trættende, hvorfor han maa have et godt Helbred. Det som Regel staaende Arbejde i foroverbøjet Stilling kræver gode Ben. Det meget Indendørsarbejde, han har, altid i Berøring med inficeret Væv, gør det til en Nødvendighed for Tandlægen at have gode, sunde Lunger og Slimhinder, da han ellers vilde være for modtagelig for Smitte. Ogsaa Øjnene maa være gode for at kunne taale Arbejdet ved det kraftige, kunstige Lys, der ofte maa bruges.

Det maa altsaa fraraades svagelige og disponerede Personer at vælge Tandlægegerningen som Livsbane, men synes man, at Lysten og Betingelserne er til Stede, er det et Arbejde, der fuldt ud tager sin Mand fangen. Tandlægevidenskaben er saa omfattende, at den kan tilfredsstille baade den praktisk indstillede og den mere teoretisk eller videnskabeligt indstillede. Der sker stadig store Fremskridt, og der er endnu mange Opgaver at løse. Tandlæger med Studentereksamen kan ved tyske Universiteter erhverve sig Titlen: Dr. med. dent.

Hvad kan man tjene som Tandlæge? vil mange spørge.

Som ung Assistent faas der nu en god Gage, fra 3—500 Kr. om Maaneden, men den vil sikkert dale, naar Antallet af Tandlæger bliver forøget, hvilket sker, naar den nye Tandlægehøjskole tages i Brug, antagelig i Begyndelsen af 1941. Der vil da kunne optages 100 studerende hvert Aar.

Hvor stor en Indtægt den selvstændigt praktiserende Tandlæge kan have, er meget forskellig, dog i alle Tilfælde ikke saa stor, som man i Almindelighed tror; den ligger et godt Stykke under baade Lægers, Sagføreres og Dyrslægers Indtægt. Tandlægens Arbejde er stærkt personligt, og det siger sig selv, at der er Grænser for, hvad der kan tjenes ved to Hænders Arbejde. Derfor skal en

Tandlæge arbejde haardt for at faa en nogenlunde god Indtægt. Endvidere maa man regne med, at ca. 50 pCt. af Bruttoindtægten gaar til Driftsudgifter.

Der er ca. 900 praktiserende Tandlæger og 400 Tandlægeassistenter her i Landet. Til at dække det normale Behov skal der bruges 75 om Aaret, saa naar der nu for Fremtiden hvert Aar kommer 100 nye Tandlæger, kan man ogsaa inden for dette Fag imødesee en Overproduktion.

Det vil forstaaes, at der ved Tandlægens Virksomhed, som ved ethvert andet Arbejde, er baade lyse og mørke Sider. Hvilke af disse der bliver fremherskende, er vel nok for en stor Del afhængig af den enkelte selv. Glæden og Tilfredsheden faar man ved vel udført Arbejde og ved med sig selv at vide, at man altid har bestræbt sig for at følge den i al Lægegerning gældende Etik:

Patientens Tarv frem for alt!

S. Å. Vedel-Petersen.

III. Esbjerg Statsskoles Legatfond.

Paa Initiativ af Direktør Chr. Alstrup, Esbjerg, afholdtes 23. Marts 1939 paa Hotel Royal et Møde, paa hvilket det vedtoges at søge oprettet en Legatfond for Esbjerg Statsskole.

Paa Mødet dannedes en Indsamlingskomité bestaaende af Direktør Alstrup, Læge S. Andersen, Gymnastiklærer Bertelsen, Folketingsmand Bomholt, Rektor Bruun, Fabrikant Kuno Bundgaard, Formand, Tømrer Jens Christensen, Konsul Ludvig Christensen, Forsøgsleder Christiansen, Lektor Gregersen, Højskoleforstander Poul Hansen, LRSagfører Jæger, Sekretær Rudolf Jørgensen, Raadmand Koch, Overassistent Ladehoff, Smedemester Lykke Thomsen, Bankdirektør Metzloff, Borgmester Mortensen, Bankdirektør Palludan, Fru Louise Prip og Bogtrykker Rosendahl, alle af Esbjerg.

Endvidere Uddeler Andreasen, Skast, Førstelærer Eriksen, Hjerting, Redaktør Friis, Varde, Landstingsmand J. Jensen, Jerne, Amdsraadsmedlem L. Lambertsen, Kjer-sing, Direktør Lassen, Nordby, Ingeniør Meinertz, Klampenborg, Fru Tømrermester Mary Petersen, Holsted, samt Sagfører Rosenlund, Varde.

Der nedsattes et Forretningsudvalg paa 6 Medlemmer: Direktør Alstrup, Gymnastiklærer Bertelsen, Fabrikant Bundgaard, Formand, Lektor Gregersen, Overassistent Ladehoff og Ingeniør Meinertz. Bankdirektør J. W. Palludan paatog sig at være Komitéens Kasserer, og Erhvervskontorets Leder Rudolf Jørgensen overtog Sekretærhvervet.

Forretningsudvalget formaaede Undervisningsminister Jørgen Jørgensen, Stiftamtmand Friis, Borgmester Cort-

sen, Varde, Borgmester Mortensen, Esbjerg, til sammen med Skolens Rektor at tiltræde Præsidiets og udsendte derefter et Opraab til alle, der havde Sympati for Tanken, om at tegne sig for Bidrag.

Ved Tilskud fra Esbjerg Byraad, Varde Byraad, Ribe Amtsråd og de omliggende Kommuner: Jerne, Nordby, Brøndum, Guldager og Tjæreborg, fra Institutioner som Brøndum Sparekasse, Esbjerg Haandværker- og Industriforening, Esbjerg Statsskoles Lærerkollegium samt endelig ved private Bidrag, større og mindre, indkom 21.831,57 Kr.

Bestyrelsen, der bestaar af Stiftamtmanden for Ribe Amt, Borgmestrene for Esbjerg og Varde, et Medlem valgt af Skolenævnet, Skolens Rektor samt Formanden for Esbjergensersamfundet, har valgt Borgmester Mortensen til Formand, medens Kommunaldirektør Hans Nielsen har overtaget Kassererhvervet.

Legatportioner kan tildeles tidligere eller nuværende Elever i Esbjerg Statsskole, enten til fortsat Studium eller til Hjælp under Skolegangen i Esbjerg. Ansøgning om Tildeling af Legatet indsendes til Skolens Rektor inden 1. Juli.

IV. Eksaminer.

Faderens (Forsørgerens) Hjemsted er anført i Parantes.

Studentereksamen.

Nysproglig Retning.

1. Mogens Beldring (Fyrpasser, Sædding) ... mg÷ 6,63
2. Chr. Torben Christensen (Grosserer) mg+ 7,44
3. Harald Fjordby (Købmand) mg+ 7,17
4. Kirsten Friis (Redaktør, Varde) mg 6,96
5. Maren Hansen (Førstelærer, Trabjerg) ... mg 7,15
6. Vibeke Hanssen (Overlæge) ug÷ 7,57
7. Else Jensen (afd. Konsul) mg 6,95
8. Inger M. Jessen (Læge) mg+ 7,26
9. Verner Jørgensen (Fabrikant) mg÷ 6,65
10. Johan Kyster (Chauffør, Sædding) mg 6,90
11. Kai Larsen (Revisor) mg 7,00
12. Karen Larsen (Lokomotivfører) mg 6,92
13. Anna Mikkelsen (Kaptajn, Nordby) mg÷ 6,31
14. Karen Mortensen (Direktør) mg÷ 6,53
15. Hans Nordland (Statsaut. Revisor) mg 7,09
16. Else Poulsen (Kaptajn) mg 6,73
17. Grete Rasmussen (Bankdirektør) mg 6,72
18. Edith Røjskjær (Tømremester, Holsted) mg 6,72
19. Einar Røjskjær (Tømremester, Holsted) mg 7,14
20. Ejra Wassen (Garverm., Varde) mg÷ 6,25
21. Carl V. Østergaard (Købmand, Varde) ... mg+ 7,24

Mat.naturvidenskabelig Retning.

III m. a.

1. Børge Andersen (afd. Skibsreder) mg÷ 6,12
2. Erik Andersen (Lærer, Jerne) mg+ 7,35
3. Marius Bundesen (Kaptajn) mg 7,04

4. Ib Fock (Postkontrollør)	mg	7,15
5. Bruno Hansen (afd. Købmand, Glejbjerg) g		4,81
6. Elvard Hansen (Operator)	g	5,05
7. Sv. Aage Hansen (Syerske, Gørding)	mg+	7,36
8. Alfred Hermansen (Gaardejer, Gørding) mg+		7,32
9. Niels Jacobsen (Bestyrer)	mg	7,11
10. Thomas Lauridsen (Pakmester)	g	4,65
11. Frank Metzlauff (Bankdirektør)	mg+	7,18
12. Bent L. Pedersen (Lærer, Gørding)	mg	7,10
13. Ingemann Petersen (Undermester)	mg	6,72
14. Chr. Simmelgaard (Landmand, Lindal)...	mg+	7,32
15. Ole Søltoft (Bogholder)	mg÷	6,22
16. Tobias Tobiassen (Forretningsfører)	mg+	7,41

En Elev bestod ikke.

III m. b.

1. Egil Ammentorp (Telegrafkontrollør) ...	mg÷	6,05
2. Erik Andreasen (Trafikassistent)	mg+	7,34
3. Bent Christiansen (Forretningsfører)	mg+	7,29
4. Bodil Cortsen (Dommer, Varde)	mg÷	6,53
5. Aase N. Christiansen (Redaktør)	mg+	7,18
6. Bernhard Hansen (Repræsentant)	mg÷	6,55
7. Godik Jakobsen (Farvehandler, Varde)...	mg+	7,25
8. Bent Kramhøft (Trafikkontrollør)	mg	7,07
9. Inge Larsen (Konsulent, Varde)	ug÷	7,60
10. Hans Andersen Loiberg (Fiskeskipper)...	mg÷	6,35
11. Preben Løngreen (Maskinmester)	mg	6,72
12. Else Madsen (Mejeribest., Holsted)	mg	7,01
13. Inge Lorck Pedersen (Kommunelærer) ...	mg	6,95
14. Agnete Florian Sørensen (Møbelhandler) mg+		7,34
15. Johannes Voldum (Sognepræst, Nordby) mg÷		6,52

Realeksamen.

Ra.

1. Hanne Alstrup (Lektor)	mg÷	6,65
2. Jytte Bachmann (Fiskeeksportør)	mg÷	6,47

3. Margr. Christensen (Direktør)	mg	6,86
4. Erik Damborg (Overkontrollør)	g+	5,91
5. Elin Geckler (Forretningsfører, Tistrup)..	mg	7,03
6. Jytte Høgbjerg (Direktør)	g	4,82
7. Lissie Jacobsen (Kaptajn)	mg÷	6,02
8. Else Meulengracht Jensen (Fabrikant) ...	mg	7,06
9. Ib Jensen (Driftsleder)	g	5,02
10. Kaj Jørgensen (Maskinmester)	mg÷	6,01
11. Poul Hillerup Jørgensen (Kommunelærer)	mg	6,68
12. Raymond Pacharzina (Slagtermester)	mg÷	6,20
13. Hans Otto Petersen (Graver)	mg	7,06
14. Carl Præst (Havneassistent)	mg÷	6,32
15. Ejnar Rasmussen (Maskinfabrikant)	g+	5,72
16. Jytta Samsing (Fiskeskipper)	mg÷	6,02
17. Preben Sjørup (Speditør)	mg	6,93
18. Johan Wohlert (Kunsthandler)	mg÷	6,04

Rb.

1. Helmuth Aagaard (Tømrerm., Holsted)...	mg÷	6,24
2. Ruth Christensen (Prokurist)	ug÷	7,54
3. Karen Dam (Repræsentant)	mg	6,88
4. Erik Eriksen (Førstelærer, Hjerting)	mg	6,76
5. Ellinor Sloth Hansen (Urmager)	mg	6,90
6. Hans Hansen (afd. Gaardejer, Smørpøt)	mg	7,00
7. Jørgen Risberg Hansen (Bogholder)	g+	5,71
8. Ebbe Hartelius (Maskinmester)	mg÷	6,38
9. Jørgen Henriksen (Forsøgsassistent)	mg	6,83
10. Jørn Jensen (Fiskeskipper)	mg÷	6,38
11. Margit Kristensen (Portør, Struer)	mg	7,13
12. Inger Ravn (Grosserer)	mg	7,01
13. Clauda Sørensen (Bjergningsentreprenør)	mg÷	6,30

Mellemskoleeksamen.

4 M. a. Else Brink Henriksen, Ruth Bolding, Leif Aagaard, Else Hansen, Harry Nielsen mg+; Else Rehkopff,

Ragnhild Nielsen, Kjeld Mikkelsen, Jørgen Stubbe, Mogens Kærn, Erik Jørgensen, Alfred Lynggaard, Ingrid Buus, Jakob Olesen mg; Rigmor Palslev, Ejvind Hansen, Holger Mathiesen, Benny Nielsen, Ella Christensen, Aage Johnsen, Edith Meyer, Børge Kristiansen, Erik Hoffgaard, Thage Vestergaard mg÷; Ernst Jacobsen, Ole Olesen, Dorit Guldager Nielsen, Ruth Nielsen g+; Hans Bønning, Aase Skotting, Gunnar Mikkelsen g.

4 M. b. Bovulf Hansen, Egon Hansen ug÷; Aage Tarp, Helge Bastholm, Ingrid Lønne, Arne Larsen, Richard Jørgensen, Jytte Østrup mg+; Erna Jørgensen, Niels Chr. N₂Christiansen, Aase Ammundsen, Solvejg Kjærgaard, Orla Madsen, Kristian Olsen, Else Madsen, Erik Rasmussen, Sten Christensen, Lilli Holm, Vagn Strunch, Aage Lyager mg; Ina Christensen, Arnold Jensen, Gudrun Andersen, Josef Plichta, Albert Christensen, Frits Aage Richter, Birte Johansen, Karen Justesen, Hilmer Lambertsen mg÷; Anny Nielsen, Kai Pedersen g+.

Af disse 62 Elever oprykkedes 18 i Gymnasiet (7 i I Gs, 11 i I Gm), i Realklassen 35, medens 9 udmeldtes.

V. I Aarets Løb.

Dødsfald.

Den første Skoledag i det nye Skoleaar indledes med følgende Mindeord:

Den 23. Juni, den sidste Dag i den gamle Skole, cyklede Ove Bæk Nielsen, 11 ns, tilbage til sit Hjem i Varde.

Han glædede sig til Ferien efter veloverstaaet Aars-eksamen. Han saa med Fortrøstning hen til sit sidste Skoleaar. Fremtiden syntes at ligge saa lys for ham som den lyse Sommerdag.

I Løbet af Natten blev han heftigt syg. Om Morgenen blev han indlagt paa Hospitalet og opereret. To Dage efter bukkede han under for det pludselige og voldsomme Sygdomsanfald.

Mens Skolens Lærere og Elever allerede var spredt over Landet og ikke anede, hvad der var sket, fulgte hans Klassekammerater og Rektor ham til det sidste Hvilested og dækkede hans Grav med friske Kranse af Sommerens Blomsterflor.

Vi vil idag udtrykke vor Deltagelse i hans Kæres Sorg og mindes en flink Elev og Kammerat, der er gaaet bort midt i Ungdommens lyse Forhaabninger.

„Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred“.

Eleverne.

31. December 1939 var Elevantallet 422. Heraf var 186 (95 Dreng, 91 Piger) hjemmehørende i Esbjerg Kommune, 236 (128 Dreng, 108 Piger) udenbys, fordelte over

følgende 35 Kommuner: Jerne 51, Guldager 24, Brøndum 23, Varde 19, Skast 16, Bramminge 15, Tjæreborg 12, Holsted 11, Grimstrup og Brørup hver 8, Nordby 7, Gørding, Aal, Tistrup og Grindsted hver 4, Nykirke 3, Sneum, Føvling, Faaborg, Starup hver 2, Sønderho, V. Nebel, Janderup, Billum, Lønne, Hodde, Thorstrup, Aarre, Vejrup, Vejen, Ansager, Egtved, Sdr. Omme, Hvidberg, København hver 1.

Inspektion.

Af Undervisningsinspektionens faglige Medhjælpere har følgende inspiceret Undervisningen: Sløjdinspektør Krog Clausen, Gymnastikinspektrice Frk. M. Christensen, Lektorerne J. K. Eriksen (Fysik, Kemi), P. Andersen (Naturfag), Strehle (Historie, Latin).

Gaver.

Til Udsmykning af den nye Bygning har Skolen modtaget følgende Gaver: fra Eleverne en ny Fane; fra Esbjerg Kunstforening P. W. Johannsens Lithografi af Ernst Zeuthens Maleri „Klokkebojen“; fra Boghandler Engers Hansen „Løvenborg“ af Nicolai Hammer og en smuk Porcellænsvase; fra Direktør Kirk og Frue, Aarhus, P. W. Johannsens Lithografier af Frits Sybergs Malerier „Et Vinterlandskab“ og „To Børn begraver en Fugl“; fra Kunstmaler Holbak et Maleri til Ophængning paa Lærerværelset.

Rederiet J. Lauritzen, København, har til Flidspræmier skænket Skolen 10 Eksemplarer af „Bogen om Konsulen“; Direktør Alstrup, Esbjerg, har skænket Biblioteket 50 Bind engelsk Romanlitteratur; Direktør H. Erichsen ligeledes engelske Romaner; Statistisk Departement et Sæt Statistisk Aarvog 1938.

Den naturhistoriske Samling er bleven forøget ved Gaver fra følgende Elever: 1 Mb: Knud Toft: Underkæber

af Raabuk og Raalam. Aase Hertz Hansen: Kranium med Takker af Raabuk. 1 Ma: Gunvor Knudsen: Hætte-
maage i Vinterdragt. Krista Eggertsen: Hugorm, Bekka-
sin, Brunelle. 2 Mb: Anna og Hans Mortensen: Egerne-
rede. Anna Mortensen: Æg af Blishøne. Jens Prip: Pigge
af Hulepindsvin. Vedis Østrup: Udstoppet Spurvehøg.
Poul Villy Lund: Kalkunæg. Anders Outzen: Konkylie.
3 Mb: Rich. Jakobsen: En Samling danske Krybdyr i
Sprit, en Samling Æg og en Samling Kranier. 3 Ma:
Knud Aage Bennike: Svalerede. Rudolf Lolk: Egerngnav.
Ra: Kjeld Mikkelsen: 2 Andekranier. I Gm: Bovulf Han-
sen: En meget stor Hummerklo. Erik Voldum: Kranier
af Hare og Høg, en Samling dyrebehandlet Materiale.
II Gm: Preben v. Bülow: Troldkrabber. Børge Jessen:
Hugorm. II Gs: Kaj Christensen: Kanariefugleæg.

Den geologisk-erhvervsgeografiske Samling. 3 Ma:
Anne Lise Jensen: Skaar af Urne. 3 Mb: Erik Madsen:
Kobbermalm fra Chile. Rb: Hans Aage Carstensen: Sten-
uld og Isolermasse af Træaffald. II Gm: Vagn Poulsen:
Vivianit. Inge Florian Sørensen: Krølhaar af Svinebørster.
II Gs: N. Chr. Holm: Prøver af italiensk Kunstsilke og
Kunstbomuld. Kaj Christensen: Prøver af forskellige
Tekstilvarer.

For den Interesse og Velvilje, som disse Gaver er Ud-
tryk for, udtaler Skolen sin Tak og Paaskønnelse.

Stipendier.

Det Beløb paa 1.150 Kr., som af Ministeriet var stillet
til Raadighed til Understøttelser og Flidspræmier i Sko-
leåret 1939—40, er bleven fordelt saaledes:

Oplægsstipendier: Herman Pedersen, IIs, Søren Bjer-
re, IIs, Kristian Kristensen og Børge Jessen, IIm, hver
100 Kr.

Understøttelser at udbetale: Børge Ingerslev og Chr.
Thorhaug Jensen, III m, Niels Alkjær sig, Kirsten Bjarne-
sen, Ruth Jessen, Gudrun Lind Nordestgaard og Inger

Petersen, IIs, Carl Warming, IIm, Bovulf Hansen, Egon Hansen, Richardt Jørgensen, Im, hver 50 Kr. Aage Tarp, Is, Ingrid Lønne, Im, Henning Grand Hansen, 4b, hver 40 Kr.

Til Flidspræmier: 80 Kr.

Flidspræmier.

To af „Selskabet for Udbredelse af gensidigt Kendskab til dansk og tysk Kultur“ skænkede Bøger tilfaldt Vibeke Hanssen og Else Jensen, IIIs, en engelsk Bogpræmie Harald Fjordby, IIIs, Alliance Francaise's Bogpræmie Harald Krebs, IIIs. Skolens Flidspræmier ved Afslutningen tildeltes Maren Hansen og Inger M. Jessen, IIIs, Alfred Hermansen, IIIIm, Harald Krebs, IIs, Kirsten Bjarnesen og Inger Petersen, Is, Kristian Kristensen og Preben v. Bülow, Im, Ruth Christensen, Rb, Ruth Bolding, 4a, Egon Hansen og Aage Tarp, 4b, Bent Florian Sørensen og Inge Laursen, 3a, Randi Nielsen og Mette Bruun, 3b, Bent Jacobsen, 2a, Karl Hansen, 2b.

Sammenkomster og Udflugter.

Paa Indvielsesdagen drak Eleverne Chokolade i Spisesalen. Søndagen den 20. August var Lokalerne tilgængelige for Offentligheden, og ca. 1000 interesserede benyttede Lejligheden til at se Skolen. I Løbet af September havde vi Besøg af Horsens Statsskoles Lærerpersonele, Esbjerg Kommuneskoles Lærere, Esbjerg og Omegns Lærerkreds, Repræsentanter for Ribe Amts Lærerkredse, Ungdomsafdelingen af Esbjerg Handels- og Kontormedhjælperforening m. fl.

Ved Juleafslutningen talte Pastor Liløre, Grimstrup. „Neptun“s Julefest afholdtes 22. December, Skoleballet paa „Paladshotellet“ 3. Februar. Under Lektor Greger's Instruksion opførte Elever i II G Hostrups Lystspil „En Familietvist“. Miss Heepe har givet en engelsk Recitation for Gymnasiet og Realklassen, Mr. Brian Cook

forevist Lysbilleder fra London, Prof. Felix Iversen, Helsingfors, fra Finland.

II's har haft Ekskursion til Viborgegnen, II'm til Syd-sjælland. III's havde 2. September Udflugt til Løgum-kloster, Tønder, Højer, medens de for de øvrige Klasser planlagte Udflugter maatte aflyses paa Grund af den indtraadte Krigssituation. I G har beset Centralbiblioteket, II—III'm Gasværket, 3ab Andelsmejeriet. Fotograf Fialla har forevist Film fra Maade Teglværk.

Samariterkursus og Vaccination.

I Efteraaret afholdtes under Ledelse af Læge Rørgaard Christensen et Samariterkursus, hvori deltog 18 Elever fra II og 18 fra III G. I December blev, paa Sundhedsstyrelsens Foranstaltning, Mellemskolens Elever vaccinerede mod Difteritis af Dr. med. Juel Henningsen fra Serum-instituttet. Af 260 Børn var 18 fraværende, medens 19 ikke ønskedes vaccinerede.

Skolerejse 1939.

Under Ledelse af Lektor B. Tengnagel Jørgensen foretog 25 af Statsskolens Elever i Tiden 26. Juni til 7. Juli en 2300 km lang Skolerejse i Tyskland. Turen gik først til Harzen med Besøg i Braunschweig, Goslar, Harzburg og Wernigerode med Udflugter til Brocken, Thale og Rübeland; dernæst over Kyffhäuser til Weimar, Eisenach og Frankfurt med Udflugt til Heidelberg.

Hjemrejsen gik over Rüdeshelm, med Sejlads til Coblenz, over Göttingen og Hamburg. Turen foregik i Rutebil uden Uheld af nogen Art. Paa Ungdomsherbergerne, hvor der overnattedes og spistes Morgen og Aften, fik vi overalt den bedste Modtagelse, der kunde tænkes. Prisen for den 12 Dages Rejse var 110 Kr.

VI. Fagfordeling.

Romertal angiver Gymnasieklasser, Arabertal Mellem-skoleklasser, R Realklassen.

Rektor Kr. Bruun: Latin 4a, IIs. Historie 4b, IIs.

Lektor P. Gregersen: Tysk 3a, 4a, Is, I—IIIm. Sang i hele Skolen.

Lektor O. Brøndum: Engelsk Ra, Is. Fransk Rb, I—IIIm, IIIIs.

Lektor Aa. Petersen: Dansk 4b, Ra, I—IIIIs. Engelsk 3b.

Lektor L. Dresler: Fysik 1—2, R, I—IIIIm.

Lektor J. C. Jensen: Regning 1, Matematik 3a, Ra, IIIm.

Lektor Fru G. Jensen: Matematik 4, I—IIIs.

Lektor B. Tengnagel Jørgensen: Tysk 2—3b, Rb. Historie 2—3a, Ra, Im, IIIIs. Oldtidskundskab Im, IIIIs.

Lektor Fru L. Alstrup: Geografi 1—4, Ra. Naturhistorie Ra. Naturfag I—IIIIm.

Adjunkt A. Vestergaard: Religion 1—2a, 3—4. Skrivning 3 (Dr.). Sløjd 1—1.

Adjunkt N. C. Sørensen: Dansk 1b, Rb. Fransk Ra, I—IIIs, IIIIm. Skrivning 1b.

Adjunkt Sig. Alving: Dansk IIIm. Engelsk 1b, 4b, II—IIIIs.

Adjunkt H. S. Hansen: Dansk 3b, Im. Engelsk 1a, 2b, 3a, I—IIIm. Skrivning 3a (Pg.).

Adjunkt Frk. T. Lassen Andersen: Gymnastik 1—III.

Adjunkt H. Leth: Fysik 4, Kemi 3, I—IIIIm. Matematik Rb, IIIIm.

Adjunkt C. Lindberg Nielsen: Tysk 2a, Ra. Latin 4b, Is, IIIIs. Historie 1a. Oldtidskundskab I—IIIs, II—IIIIm.

Gymnastiklærer B. M. Bertelsen: Gymnastik 2—III.

Lærerinde Frk. A. Bruun: Engelsk 2a, 4a, Rb. Husgøring 4—R.

Lærerinde Fru S. Vestergaard: Haandarbejde 1—I.

Timelærer cand. mag. Frk. Ellen Aagaard: Dansk 3a, 4a, III m. Tysk 4b, II—III s.

Timelærer cand. mag. Steen Bøcher: Geografi Rb. Naturhistorie 1—4, Rb. Naturfag I—III s.

Timelærer cand. mag. Tage Thoft: Matematik 2, 3b, R (Pg.), Im.

Timelærer cand. mag. Knud Nordbo: Historie 1—3b, 4a, Rb, Is, II—III m. Gymnastik 1, II.

Timelærerinde Fru S. Nielsen: Religion 1—2b. Dansk 1a, 2, Skrivning 1—2a.

Kunstmaler N. Holbak: Tegning 1—4.

Pastor H. Aagaard: Religion I—III.

Lektor Brøndum er Skolens Regnskabsfører, Adjunkt N. C. Sørensen Bibliotekar. Lektor Gregersen har skriftlig Inspektion samt Tilsyn paa Legepladsen, Lektor Tengnagel Jørgensen den indre Inspektion.

VII. Pensa og Arbejdsplaner.

Religion.

1—3M. Hahns Bibelhistorie og Balslevs Lærebog. 1M. 1—72. De ti Bud. 2M. 72—128. Fadervor og de to første Trosartikler. 3M. 128—150. Tredje Trosartikel. Daab og Nadver. 4M. Kapers Katekismus. Apostlenes Gerninger.

I—III. Kirkehistorie i Foredrag. I. Træk af Danmarks Kirkehistorie til ca. 1800. II. Begivenheder og Personligheder fra Kirkehistorien: Kirkefædre til Reformatorer. III. Vore kirkelige Retninger: Grundtvig, Kierkegaard, Barth.

Dansk.

1M—R. Clausen og Hansen: Læsebog. Jensen og Noesgaard: Øvelsesstykker. 1M 1 à 2, 2—4M 1 Stil om Ugen.

1M Læsebog I; 2M Læsebog II; 3M Læsebog III. En glad Gut. Falbe-Hansen og Keller: Svenske Læsestk. ca. 25 S. Enkelte Værker og Brudstykker læst for Klassen.

4a. Sparekassen. En glad Gut. Læsebog III 3, 13—18, 19—26, 34—42, 44—67, 114—18, 146—57, 200—03, 204—36, 242—258, 261—76, 278—82. Til Eksamen det læste undtagen Sparekassen samt Svensk 7—14, 60—73, 104—06.

4b. Sparekassen. En glad Gut. Læsebog III, Prosa 127—136, 146—57, 204—13, 264—71; Poesi 47—57, 105—10, 125—27, 136—37, 157—58, 261—63. Svensk, Prosa 20—25, 47—56; Poesi 104—16.

R. Den politiske Kandestøber. Hakon Jarl. a. Læsebog 7—30, 37—40, 57—70, 100—120, 125—130, 137—47, 173—78, 195—214. b. 7—30, 59—64, 100—20, 195—209, 137—46, 173—75, 218—28. Stil hver 14. Dag.

I—III. Falkenstjerne I—III. Georg Christensens Litteraturhistorie. Agerskov og Nørregaard: Svensk Læsebog. Oxenvad: Vort Sprog I—II.

I. Erasmus Montanus. En dansk Students Eventyr. Folkeviser i Udvalg. Afsnit af Litteraturhist. 25 S. Svensk. Vort Sprog, ns. Formlære; mn. Lydlære og Lydhistorie. Stil hver 2. Uge.

II. Hakon Jarl. En Landsbydegns Dagbog. ns. Adam Homo. Litteraturprover og Litteraturhist. fra Oldtiden til 1850. Formlære.

lære og Betydningsslære. 20 S. Svensk. mn. Erasmus Montanus. Litteraturprøver og Litteraturhist. Holberg til Heiberg. 25 S. Svensk. Vort Sprog 26—41, 70—111 med Sprogprøver. Stil hver 3. Uge.

IIIs. Mogens. Kongsemnerne. Litteraturhist. fra 1850. Vort Sprog II, 2. Udg. 4—29, 37—67, 72—86. Falkenstjerne II, 2. Udg. 393—400. Svensk 20 S. Poesi. Til Eksamen Erasmus Montanus. Hakon Jarl. En dansk Students Eventyr. Mogens. Litteraturprøver. a. Prosa I 46—52, 152—54, 159—63; II 40—41, 71—84, 212—16, 297—301, 393—400, 401—04. b. Poesi I 25—27, 78—81, 136—40, 173, 175—76, 196, 237—39, 244—46, 265—67, 323—25.

IIIm. Folkeviser. Kongsemnerne. Oldtiden — 1800; 1870 — Nutiden. Svensk. Afsnit af Vort Sprog. Stil hver 4. Uge. Til Eksamen: Erasmus Montanus. Hakon Jarl. En Landsbydegns Dagbog. Kongsemnerne. Folkeviser 5—7, 75—90, 106—10. Litteraturprøver, 3. Udg. I 48—50, 51—57, 123—26, 152—53, 171—72, 175—77, 191—92, 193—94, 196, 224—25, 244—46, 252—53, 276—78, 323—25, 332—33, 348—49. II 4—12, 26, 29—30, 49—52, 154—58, 168—71, 195—97, 212—16, 230—35. III 27—28, 101—03, 108, 112—13, 181—88, 304—05.

Engelsk.

1—3. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog I—II. 3—R. Jespersen: Eng. Læsestk. 2—4. Norstedts Grammafontekster. Lunds Grammatik. Askgård og Nørregaard: Stiløvelser I—II.

IM. I, II til S. 37. 2a. 31—88. Norstedt 6—18, Stiløvelse 5—12. 2b. 30—78. Norstedt 10 S. Stilov. 10 S. 3a. II 78—ud. Læsestk. 1—15. Norstedt 14—23, 24—31, 35—37, Stilov. 12—23. 3b II 78—ud. Læsestk. 10 S. Norstedt 8 S. Stilov. 15 S.

4a. Læsestk. 34—36, 42—45, 60—62, 63—83, 94—113. Kursorisk 33—34, 36—41. Norstedt 34—40. Til Eksamen Læsestk. 34—36, 42—45, 63—83, 94—113.

4b. Læsestk. 30—31, 34—42, 61—82, 85—90, 107—116. Norstedt 25—26, 30—31, 34—45, 48—50. Til Eksamen det læste undt. Læsestk. 30—31, 34—42.

Ra. Boysens Læsehefte IV. Læsestk. 102—16, 128—42, 154—73.

Rb. Læsehefte IV 3—12, 19—26. Kursorisk 12—19. Læsestk. 116—142; 154—173. Til Eksamen det læste undt. IV 12—19.

Is. Læsehefte IV. Treasure Island. Dickens Reader 3—50. British Reader 14—29, 31—43, 46—65. Alving og Brøndum: Synonymer. Stiløvelser II. Ugl. Stile. Im. Læsehefte IV. Fifth Form.

IIs. Journey's End. Plays and Dialogues 56—115. Dickens Reader 50—95. British Reader 76—111, 117—31, 138—207.

Poems, 5. Udg. 11, 17—18, 19—20, 21, 22, 24—26, 33, 35—38, 41, 44, 46, 49—52, 98—157. *The Light that Failed*. Ad. Hansens Literaturhist. Synonymer. Kindt Jensens Stilovelsler. Ugl. Stile. IIm. Science Reader.

III. Julius Caesar. Selections from Arnold Bennett 1—13, 24—38. Masterpieces of Macaulay 1—52. Til Eksamen Julius Caesar I, Poems 62—65, 82—92, 123—29, 138—44. British Reader 151—87. Macaulay 27—38. Dickens Reader 68—88. Bennett 24—38. Plays and Dialogues 81—91.

Tysk.

2—R. Ingerslev og Vibæk: Tysk I—III. 3—R samt I—IIm. Vibæks Grammatik. 2M. I til 120. 3M. I 120 ud. II 1—70.

4M. II 70 ud. Til Eksamen a. 124—66. b. 95—99, 101—18, 142—66.

R. a. III 1—40, 92—116. *Kursorisk Eventyr af Hauff*. b. III 1—40, 92—128. *Kursorisk* 47—92. Til Eksamen a og b 1—40, 92—116.

Is. Gad: *Moderne tyske Noveller*. Kulturbilder 1—4, 16. Franck: *Wiedersehen*. Gad og Moe: *Stilovelsler*. 1 ugl. Stil. Im. Tyske Læsestk. 1—8, 10, 13, 40—42, 48—49.

II. Kulturbilder 5, 6, 9, 13, 14, 17, 19, 20, 21. Tell. Østergaard: *Tyske Digte*, Schillers *Digte*. Wiechert: *Der Todeskandidat*. *La Ferme Morte*. *Der Vater*. *Storm: Immensee*. Kaspers *Bog om Schiller*. Gads *Grammatik*. *Stilovelsler*. 1 ugl. Stil. IIm. Tyske Læsestk. 19—21, 24, 26—31, 38, 39, 43—44.

III. Nathan III. *Egmont* I, II 31—44, III 48—54, IV 68—75, V 88—98. Østergaard: *Tyske Digte*, Goethe. *Kulturbilder* 8, 14, 17, 22. Kaper: Goethe. *Tysk Litt. efter 1700*. *Storm: Immensee*. Til Eksamen Nathan III 5—7, *Egmont* I, III 48—54. Tell III 3, IV. Østergaard 3—4, 16, 26—29, 31—43, 47—54, 70—72, 112—15. *Kulturbilder* 6, 9, 10, 17.

Fransk.

R. Nielsen og Hoffmanns *Begynderbog*. a. 2—67, 69—104; b. 2—67, 69—94, 105—11. Til Eksamen a. 55—67, 69—81, 87—104; b. 56—67, 69—94, 105—11.

I. *Begynderbogen* til 94, 105 ud. Richters *Grammofontekster* 1—5.

II. *Jungs Læsebog*. Brüels *Udvalg af Jules Romains* til 51. *Grammofontekster*. N. Chr. Niensens *Grammatik*.

III. *Jean-Christophe* 44 ud. *Enkelte Stykker af Blinkenberg og Svanholt: Frankrig*. Brüel: *Moderne franske Skribenter* I og

IV. Grammafontekster. Cursorisk efter Prosateurs d'aujourd'hui og Radiophonie scolaire I—II. N. Chr. Niensens Grammatik.

Latin.

- 4M. Mikkelsens Begynderbog til 36. Til Eksamen I—XXXI.
 Is. Mikkelsen 36—50. Cortsens Udvalg af Caesar I, III, IV.
 IIs. Caesar V—VI. Cortsens Udvalg af Cicero: Roscius, Ca-
 tilina I, Verres. Verners Syntaks.
 IIIs. Cortsens Udvalg af Ciceros Breve. Læsebog I 43—62,
 69—75. Til Eksamen Caesar V, VI, Roscius, Verres. Breve 2—5.

Oldtidskundskab.

- I—III. Holtens-Bechtolsheim: Græsk Mytologi og Græske Sagn. Luckenbach I.
 I. Iliaden 1. og 6. Sang. Sofokles: Aias.
 II. Kroisos. Sofokles: Antigone. Iliaden 9. Sang.
 III. Apologien. Kriton. Stykker af Faidon. Iliaden 22. Sang.
 Til Eksamen Iliaden 1. og 9. Sang. Kroisos Kap. 26—91. Apolo-
 gien 19—62. Kriton. Antigone. Kunstværker efter Luckenbach.

Historie.

- 1—2 efter Schmidts, 3—4 efter Henrik Madsens Lærebog med Billedhefter. 1—III Verdenshistorie efter Munch og Müllers Lærebog, Nordens Historie efter Ilsoe. Andrup's Billedhefte.
 Ia til 112, Ib 136. 2M ud. 3 M III 34 ud, IV 1—27.
 4M. IV 27 ud. Til Eksamen opgives a. 1—11, 27—105. b. 1—11, 22—107.
 R. Schmidt: Frankrigs, Tysklands og Englands Historie siden 1860. P. Munch: Mindre Lærebog i Samfundskundskab. Til Eksamen a. Schmidt, 4. Udg. 7—17, 42—75, 79—94. Munch, 12. Opl. 5—19, 32—36, 38—44, 52—54, 57—63, 70—104. b. Schmidt. 6. Udg. 7—17, 26—35, 39—69, 76—90. Munch, 12. Opl. 5—19, 32—36, 38—52, 57—63, 70—96.
 I. Oldtid og Middelalder. Norden til 1389. Billedstof efter Luckenbach, Bundgaard og Andrup.
 II. Norden ns til 1814; mn til 1848. Verdenshistorie ns til 1914; mn IV A 94.
 III. Verdenshistorie og Norden ud. Munchs Samfundskundskab. Til Eksamen Verdenshistorie til Romerriget og efter 1914. Norden efter 1660. Samfundskundskab til 114 undt. Undervisning. Kilder IV. ns. 11—18, 41—47, 68—81, 100—108; mn. 11—18, 41—47, 68—86, 92—108. Billedstof ns. Bundgaard I 25, 34,

36—46, 53, 56, 59. Andrup 272; 57, hertil Ilsoe S. 30; 284, hertil Mændene fra 48; mn. Pompeianske Hus. Bayeuxtapetet. Fællesskabet efter Andrup 102, 230, 231.

Geografi.

C. C. Christensen: Geografi for Mellemskolen I—II.

1M. I til Alperne. 2M. I ud. II Afrika. 3M. II Asien, Australien, Sydamerika, Jordan som Himmellegeme.

4M. Nordamerika, Danmark, Island, Norge og Sverrig. Til Eksamen det læste undt. Mellemamerika og de vestindiske Øer.

R. Andersen og Vahl: Erhvervsgeografi.

Naturhistorie.

Balslev og Andersen: Zoologi for Mellemskolen I—II. Franck m. fl. Plantelivet I—II. Balslev og Simonsen: Botanik III—IV. Rasmussen og Simonsen: Lille Flora.

1M. Zoologi I til Klatrefugle. Plantelivet I. 2M. Zoologi I ud. Plantelivet II. 3M. Zoologi II til Snegle. Botanik III.

4M. Zoologi II fra Snegle ud. Botanik IV.

R. Jørgensen og Andersen: Biologi for Realklassen.

Naturfag.

I. Eriksen: Fysik og Kemi for d. nysproglige Gymnasium. Im. Andersen og Vahl: Klima og Plantebælter. Geologi.

II. Andersen og Vahl: Geografisk Lærebog. Til Eksamen det i I og II læste.

III. Andersen og Vahl: Erhvervsgeografi. Til Eksamen det i I—III læste.

III. Krogh: Fysiologi. Simonsen og Lund: Biologi.

Fysik.

Kobberø: Fysik for Mellemskolen I—II.

1M. I 5—38, 66—91. 2M. 39—65, 92—125. Øvelser.

4M. II 8—106. Uorganisk Kemi, 2. Afsnit repeteret og opgives.

R. Sundorph: Fysik for Realklassen II—III. Til Eksamen II, 9. Opl. 1—34, III.

Im. Sundorph: Varmelære 1—16, 26—39. Lyslære 1—39. Mekanik 7—19. Elektricitet 1—41, 47—53, 56—61. Praktisk Astro-nomi.

III. Varmelære 17—25, 38—46. Mekanik 1—4, 20—50, 69—90. Elektricitet 42—46, 54—55, 62—119.

III m. Lyslære 39—55. Mekanik 30—46, 86—93. Elektricitet 106—171. Eriksen og Pedersen: Astronomi 1—109. Til Eksamen Varmelære 14—26, 46—48. Lyslære 28—39, 55—62. Mekanik 1—5, 11—29, 73—95. Elektricitet 43—118, 149—57. Astronomi 1—37, 57—59.

Øvelser: 1. Vands Fordampningsvarme. 2. Pyknometer. 3. Jerns Udvidelseskoefficient. 4. Isoterme for Æter. 5. Linsers Brændvidde. 6. Spektroskop. 7. Goniometer. 8. Skraaplan. 9. Monokorden. 10. Kundts Forsøg. 11. Fysisk Pendul. 12. Gauss' Hovedstilling. 13. Joules Lov. 14. Lampekarakteristik. 15. Induktion i Spoler.

Kemi.

3M. Rasmussen og Simonsen: Uorganisk Kemi og Organisk Kemi. Øvelser.

Im. Ring: Kemi for Gymnasiet 1—58. Øvelser.

II m. Ring 58—102, 115—46.

III m. Ring 94—106, 139—82. Til Eksamen 33—40, 50—71, 78—99, 107—24, 148—58, 162—66, 170—76.

Regning og Matematik.

Friis Petersen og Jessens Regnebøger for Mellemskolen og Realklassen. Juul og Rønnau: Geometri for Mellemskolen. Jessen og Smith: Aritmetik.

1M. Regnebog I. Nogle Hjemmeopgaver. 2M. Regnebog II. Geometri til § 60. Nogle Hjemmeopgaver. 3M. Regnebog III. Geometri § 60—120. Aritmetik I—II. Ugl. Opgaver.

4M. Regnebog IV. Aritmetik III. Geometri II § 56 ud.

R. Realklassens Regnebog. Jessen og Smith: Matematik og Regning for Realklassen.

I—II s. Mogensen: Mindre Lærebog i Matematik. I til 67, II ud. Til Eksamen 1—50, 81 ud.

Im. Jul. Petersens Plangeometri og Trigonometri. C. Hansen: Aritmetik og Algebra. 2 Sæt Opgaver ugl.

II m. C. Hansen: Analytisk Plangeometri. Alb. Kristensen: Differential- og Integralregning. Aritmetik og Algebra II. 2 Sæt Opgaver ugl.

III m. C. Hansen: Stereometri. 2 Sæt Opg. ugl. Til Eksamen det anordnede Pensum.

Skrivning.

1—2M. Haandskriftøvelser. 3M. Vejledning i Brug af Haandbøger, Udfyldning af Blanketter m. m.

Tegning.

1—4M. Motiver søges væsentlig i vor Folkekunst. Opgaverne stilles saaledes, at de hos Eleverne, foruden at give Færdighed i Brug af Blyant, Farver og Tusch, udvikler Initiativ og Sans for smukke Forhold i Linie og Farvevirkninger.

Kv. Haandarbejde.

1M. Et Pudebetræk med Broderi, Knapper og Knaphuller. Et Par Sokker. 2M. Strømpestopning. Et Forklæde. Et strikket Haandklæde. 3M. Låpning paa Maskine. En Natkjole. En strikket Bluse. 4M. En Kjole. Hedebo-syning. I. En Bluse. Forskellige Broderier.

Kv. Husgerning.

4M. og R. Lettere Madlavning, Baining, Rengøring, Vask og Rulning. Teori efter Blicher og Rasmussen: Huslig Økonomi.

Sløjd.

1—1. Træslojd efter Aksel Mikkelsens System.

Legemsøvelser.

Drengene undervises efter Haandbogen. For Pigernes Vedkommende er fortrinsvis anvendt Øvelser efter Agnete Bertrams System. I Sommertiden spiller Drengene Fodbold, Pigerne andre udendørs Boldspil.

Sang.

Regulativet er fulgt. Sangbogen Danmark. Gymnasiesangbogen. Toftes to-, tre- og firstemmige Sanghefter.

VIII. Love og Regler.

Skolens Plan.

Esbjerg Statsskole bestaar af en 4aarig Mellemskole (11—15 Aar), en Realklasse, som fører til Realeksamen, og et Gymnasium (3 Klasser), som fører til Studentereksamen af nysproglig eller matematisk-naturvidenskabelig Retning.

Der gøres opmærksom paa, at Læseplanen for Mellemskolen er lagt saaledes, at de 4 Mellemskoleklasser tilsammen danner et sluttet Hele. Elever, som evner det, bør derfor gennemgaa hele Mellemskolen og ikke udtages ved Konfirmationen.

Optagelsesprøverne afholdes umiddelbart før Sommerferien. Indmeldelse dertil maa være tilgaaet Skolen inden 1. Juni. Daabs- og Vaccinationsattest samt Vidnesbyrd om tidligere Skolegang maa medfølge.

Optagelse.

I Realklassen kan kun optages Elever, som har bestaaet Mellemskoleeksamen, og i I Gymnasieklasse kun Elever med Alm. Forberedelses- eller Mellemskoleeksamen, eller som har bestaaet en Optagelsesprøve, ved hvilken Kravene er de samme som ved Mellemskoleeksamen, og hvortil Indmeldelse skal være sket inden 1. Maj. Til Optagelse i den nyspr. Afdeling kræves desuden bestaaet Prove i Latin.

I Cirkulærskrivelse af 12. 3. 1938 til Statsskolernes Rektorer har Undervisningsministeriet udtalt, at Optagelsen i de paagældende Klasser ikke bør betinges af en Eksamenskvote, men det indskræpes Skolelederne, „at der ved Optagelsen foretages en saadan Sigelse af de tilmeldte Elever, at der kun optages Elever, om hvem der er Grund til at tro, at de kan gennemføre den videregaaende Undervisning paa den normale Tid, i hvilken Forbindelse der, forsaavidt angaar Gymnasiet, maa tages Hensyn til, at Nyordningen af Gymnasieundervisningen stiller forøgede Krav til Elevernes Forstaaelse og Arbejdsevne.“

„Forsaavidt angaar Statsskolernes Optagelse af Elever fra andre Skoler, maa man meget ønske, at Oplysning om Elevernes

Standpunkt og Egnethed søges ved Forhandling, eventuelt Korrespondance, med Lederne af de afleverende Skoler."

Skoleafgiften.

Skoleafgiften er for Finansaaret 1940—41 fastsat saaledes:

Afgiftspligtig Indtægt:

Skoleafgift:

Kr.		I Gymnasiet og Realklassen for hver Elev maanedlig:		I Mellem-skole- klasserne for hver Elev maanedlig:	
		Kr.		Kr.	
3 050—	4 000 inkl.	3.75		2.50	
4 050—	5 000 —	5.00		3.75	
5 050—	6 000 —	6.25		5.00	
6 050—	7 000 —	7.50		6.25	
7 050—	8 000 —	8.75		7.50	
8 050—	9 000 —	10.00		8.75	
9 050—	10 000 —	11.25		10.00	
10 050—	11 000 —	12.50		11.25	
11 050—	12 000 —	13.75		12.50	
12 050—	13 000 —	15.00		13.75	
13 050—	14 000 —	16.25		15.00	
14 050—	15 000 —	17.50		16.25	
15 050—	16 000 —	18.75		17.50	
16 050	og derover	20.00		17.50	

Har en Forsorger flere end 1 Barn, som er under 15 Aar, eller som er over denne Alder og nyder Undervisning i en af de offentlige højere Almenskoler, nedsættes Skatteindtægten med 1000 Kr. for hvert Barn udover det første; dog kan ingen Skatteindtægt over 4000 Kr. bringes ned under 3050 Kr.

Afgiften betales kvartalsvis og forfalder til Betaling 30. September, 30. November, 28. Februar og 31. Maj.

Eksamensafgiften.

Af alle Elever, som indstiller sig til en Afgangseksamen, opkræves i Slutningen af Marts følgende Eksamensafgift: ved Studentereksamen 15 Kr., ved Realeksamen 10 Kr. og ved Mellem-skoleeksamen 5 Kr.

Karakterskala.

Den paabudte Karakterskala, saavel for Eksamens- og Aarskarakterer som for de maanedlige Standpunktskarakterer, er følgende:

$ug = 8$; $ug \div = 7\frac{2}{3}$; $mg \div = 7\frac{1}{3}$; $mg = 7$; $mg \div = 6\frac{1}{3}$;
 $g \div = 5\frac{2}{3}$; $g = 5$; $g \div = 3\frac{2}{3}$; $tg \div = 2\frac{1}{3}$; $tg = 1$; $tg \div = \div 1\frac{2}{3}$;
 $mdl \div = \div 4\frac{1}{3}$; $mdl = \div 7$; $mdl \div = \div 12\frac{1}{3}$; $slet \div = \div 17\frac{2}{3}$;
 $slet = \div 23$.

Eksamensordningen.

Den samlede Tid for skriftlig Eksamen, Læseferie og mundtlig Eksamen beregnes til ca. 1 Maaned, der kan afbrydes af ca. 3 Ugers Skolegang.

Ved Studentereksamen gives tilsammen kun een Eksamens karakter for Geografi med Naturlære og Naturhistorie paa den nysproglige Linie, for Geografi og Naturhistorie samt for Engelsk og Tysk paa den matematiske Linie.

Ved Udgangen af IIG.ns. holdes afsluttende Prøve i Geografi med Naturlære, samt i Matematik; ved Udgangen af IIG.mn. holdes afsluttende Prøve i Geografi samt i Engelsk og Tysk.

Ved Studentereksamen bortfalder efter Undervisningsinspektørens nærmere Bestemmelse Eksamen ved hver Skole i 3 eller 4 af de mundtlige Fag. I disse Fag medregnes Aarskarakteren tillige som Eksamens karakter.

Ved Mellemskoleeksamen kan efter Skolelederens Indstilling og med Undervisningsinspektørens Godkendelse Eksamen bortfalde i eet eller to mundtlige Fag. I disse Fag gives ingen Eksamens karakter.

Til at bestaa en afsluttende Eksamen kræves et Gennemsnitstal, saavel af Aarskarakterer som af Eksamens karakterer, af mindst 3,75 for Mellemskoleeksamens, 4,00 for Realeksamens og 4,25 for Studentereksamens Vedkommende.

Smitsom Sygdom.

Ved Tilfælde af tyfoïd Feber, Difteri og Skarlagens feber maa det syge Barn ikke modtages paa Skolen igen, forend det kan medbringe Lægeattest for, at det ikke kan antages at udbrede Smitte. Ved Difteri bør denne Lægeattest oplyse, om der er forløbet 3 Uger, efter at Belægningerne er

svundne; hvis ikke, maa det ved bakteriologisk Undersøgelse være godtgjort, at der ikke kan paavises Difteribaciller.

Raske Børn fra Hjem, i hvilke Difteri eller Skarlagensfeber er optraadt, maa ikke søge Skolen, førend det ved Lægeattest godtgøres, at der er forløbet mindst 8 Dage, efter at den syge er blevet forsvarligt isoleret og Desinfektion foretaget. Ved Skarlagensfeber skal Lægeattesten desuden bevidne, at der ikke foreligger mistænkelige Svælgtilfælde.

Børn, der lider af Mæslinger, maa ikke modtages paa Skolen for mindst 10 Dage efter Sygdommens Begyndelse, og Børn, der lider af Kighoste, ikke for 4 Uger efter det konulsive Stadiums Begyndelse.

Børn med smitsom Øjenbetændelse eller smitsomme Hudsygdomme maa ikke modtages paa Skolen, før Sygdommen er overstaet, eller Lægen erklærer dem for smittefri.

Konfirmationsforberedelsen.

Skemaet lægges saaledes, at der ikke indtræder nogen Forstyrrelse i Undervisningen for de Elever, som gaar til Præsten om Vinteren i 5. Mellem-skoleklasse. Fra Skolens Standpunkt maa altsaa dette Tidspunkt for Konfirmationsforberedelsen betragtes som det heldigste.

Af Skolens Ordensregler.

1. I Frikvartererne skal Eleverne opholde sig paa Legepladsen. Tilladelse til at opholde sig i Sygeklassen gives kun efter skriftlig Anmodning fra Hjemmet og kun for 8 Dage ad Gangen. Ingen maa forlade Skolen i Frikvarteret uden med Inspektors Tilladelse.

2. En Elev, der har maattet forsømme Skolen, maa, naar han igen møder, medbringe skriftlig Meddelelse fra Hjemmet om Udeblivelsens Aarsag og Varighed. Til enhver Forsømmelse, som ikke skyldes Sygdom eller anden tvingende Aarsag, maa Rektors Tilladelse indhentes forud.

3. Skriftlig Meddelelse fra Hjemmet maa medbringes, naar en Elev af en eller anden Grund ikke har kunnet udføre sit Hjemmearbejde.

4. Fritagelse for enkelte Gymnastiktimer (ikke udover 1 Uge) tilstaas efter skriftlig Anmodning fra Hjemmet. Skal Fritagelsen vare længere, kræves Lægeattest. Gymnastiksko og Gymnastikdragter opbevares paa Skolen.

Aarsafslutning finder Sted Lørdag d. 22. Juni Kl. 15. Optagelsesprøverne til 1. Mellemskoleklasse afholdes Mandag den 24. og Tirsdag den 25. Juni, begge Dage Kl. 8. Latinprøven til I G. afholdes Mandag den 24. Juni Kl. 8. Det nye Skoleaar begynder Torsdag den 15. August Kl. 8½.

Kr. Bruun.